

Wijziging van de Wet op het financieel toezicht, Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, de Wet handhaving consumentenbescherming en de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek ter implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2225 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten (Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet)

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

§ 1. Inleiding

Dit wetsvoorstel, mede voorgedragen namens de Staatssecretaris Rechtsbescherming, strekt tot implementatie van de herziene richtlijn consumentenkrediet (hierna: de richtlijn).¹ Net als Richtlijn 2008/48/EG (hierna: CCDI (*Consumer Credit Directive I*)) streeft de richtlijn het bevorderen van de totstandkoming van een interne markt voor krediet na en het waarborgen van een hoog niveau van consumentenbescherming. De toenemende digitalisering, de opkomst van nieuwe kredietproducten, de ontwikkeling van het gedrag en de voorkeuren van consumenten en onnauwkeurige formulering van diverse bepalingen in de CCDI zijn, op basis van de evaluatie door de Europese Commissie in 2020², aanleiding geweest voor de herziening. De richtlijn dient op 20 november 2025 in nationale wet- en regelgeving te zijn geïmplementeerd en de bepalingen dienen uiterlijk van toepassing te zijn op 20 november 2026. Dit wetsvoorstel geeft uitvoering aan de richtlijn.

In paragraaf 2 wordt stilgestaan bij de totstandkoming en inhoud van de richtlijn, waarna in paragraaf 3 de hoofdlijnen van dit wetsvoorstel en de wijze van implementatie worden beschreven. Paragraaf 4 beschrijft de mate van harmonisatie middels het wetsvoorstel. Vervolgens wordt in paragraaf 5 aandacht besteed aan de verhouding tot Unierecht en het nationale recht. In paragraaf 6 wordt ingegaan op de gevolgen van het wetsvoorstel, met uitzondering van de financiële gevolgen. Paragraaf 7 betreft de uitvoeringsparagraaf, paragraaf 8 de toezichtsparagraaf en in paragraaf 9 wordt stilgestaan bij de regeldrukeffecten van dit wetsvoorstel. Paragraaf 10 ziet op advies en consultatie en paragraaf 11 noemt het overgangsrecht en de inwerkingtreding. Na het algemene deel van de toelichting is een artikelsgewijze toelichting opgenomen alsmede een transponeringstabel in de bijlage.

§2. Inhoud richtlijn

Achtergrond CCDI

¹ Richtlijn (EU) 2023/2225 van het Europees Parlement en de Raad, 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG.

² Europese Commissie, Evaluatie van Richtlijn 2008/48/EC inzake kredietovereenkomsten voor consumenten, 5 november 2020 (WD(2020)254), <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1844-Evaluation-of-the-Consumer-Credit-Directive_nl>

De CCDI dateert van 23 april 2008 en beoogde consumenten te beschermen bij het sluiten van kredietovereenkomsten, teneinde het consumentenvertrouwen te vergroten en het vrije verkeer van kredietaanbiedingen optimaal te laten functioneren.³ Daarnaast beoogde de CCDI een goede werking van de interne markt, door nationale wetgeving van de lidstaten te harmoniseren. De CCDI voorzag er vooral in consumenten alle benodigde informatie te verschaffen om aanbiedingen van krediet evalueren, deze met elkaar te vergelijken en consumenten rechten te verlenen in het geval zij zich zouden bedenken.⁴

Met de CCDI werd een hoog niveau van harmonisatie nagestreefd, waarbij de lidstaten de consument niet een hoger niveau van consumentenbescherming mochten toekennen dan in de CCDI werd bepaald en de wetgeving van de lidstaten na implementatie op het door de CCDI gecoördineerde gebied, niet (meer) uiteen zou lopen. Dit betekende dat, behoudens enige vrijheid met betrekking tot het toepassingsgebied van de CCDI, lidstaten slechts beperkt de ruimte hadden om andere regels te handhaven of introduceren.

In 2020 heeft de Europese Commissie in de evaluatie van de CCDI geconcludeerd dat de doelen slechts gedeeltelijk waren gehaald. Enkele van de bepalingen van de CCDI die het meest doeltreffend zijn gebleken, zien op het herroepingsrecht en het recht op vervroegde aflossing. Consumenten zijn over het algemeen goed op de hoogte van hun rechten om kredietovereenkomsten te herroepen of vervroegd af te lossen.⁵ Verder zijn de geharmoniseerde berekening van het jaarlijks kostenpercentage (het totale, jaarlijkse bedrag aan rente en kosten van een lening uitgedrukt als percentage van het kredietbedrag, hierna: JKP) en het standaarddocument 'Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet' (hierna: het ESIC-formulier) doeltreffend gebleken. Beide elementen van de CCDI geven consumenten de mogelijkheid om aanbiedingen, rente en kosten van verschillende kredietgevers te vergelijken, zowel voorafgaand aan, als tijdens de looptijd van een kredietovereenkomst.

Uit de evaluatie volgde ook dat de CCDI een aantal tekortkomingen had. Zo waren de uitzonderingen op het toepassingsgebied zoals vastgesteld in artikel 2 van de CCDI substantieel en bestreek de CCDI niet het volledige proces van kredietverlening, waardoor aspecten van het proces gedeeltelijk of niet zijn geharmoniseerd. Ook was er sprake van vage bewoordingen van sommige bepalingen van de CCDI, die leidden tot rechtsonzekerheid. Dit gaat bijvoorbeeld om de bepalingen inzake de standaardinformatie. Voorts was in artikel 8 van de CCDI inzake de kredietwaardigheidstoets onvoldoende specifiek gedefinieerd welke informatie moet worden gecontroleerd of onder welke voorwaarden de kredietgever de consument als kredietwaardig kan beschouwen. Als gevolg hiervan is er sprake van grote verschillen in de kredietwaardigheidstoetsen van lidstaten. Ook zijn er grote verschillen geconstateerd tussen de soorten en de hoogte van de sancties die bevoegde autoriteiten van lidstaten opleggen bij de handhaving van de CCDI.

³ Overweging 8 van de preambule van Richtlijn 2008/48/EG (CCDI).

⁴ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van Richtlijn 2008/48/EG inzake kredietovereenkomsten voor consumenten, 5 november 2020 (WD(2020)963), pagina 1, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0963>>

⁵ 72 % van de consumenten is op de hoogte van het herroepingsrecht en 82 % is op de hoogte van het recht op vervroegde aflossing. Europese Commissie. Evaluatie van Richtlijn 2008/48/EC inzake kredietovereenkomsten voor consumenten, 5 november 2020 (WD(2020)254), <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1844-Evaluation-of-the-Consumer-Credit-Directive_nl>

Tot slot was de CCDI niet goed voorbereid op de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering. De digitalisering heeft bijgedragen aan marktontwikkelingen waarin niet was voorzien toen de CCDI werd vastgesteld.⁶ Een eenvoudig voorbeeld is de standaardinformatie, die onder de CCDI in de vorm van een papieren formulier moest worden verstrekt, terwijl zowel consument als kredietgever vaak de voorkeur geven aan een papierloze (online) omgeving.

Inhoud van de herziene richtlijn

Maximumharmonisatie

Net als bij de CCDI, is volledige harmonisatie het uitgangspunt van de richtlijn om te waarborgen dat alle consumenten in de Europese Unie een hoog en gelijkwaardig niveau van bescherming kunnen genieten. Lidstaten mogen hier niet van afwijken voor zover het de geharmoniseerde bepalingen betreft. In sommige gevallen is er ruimte voor het behouden of invoeren van nationale wetgeving.⁷

Uitbreiding toepassingsgebied

De richtlijn breidt het toepassingsgebied uit ten opzichte van de CCDI. Zo was de CCDI niet van toepassing op consumentenkredietovereenkomsten met een totaal kredietbedrag van minder dan €200 of meer dan €75.000. Met de richtlijn vervalt de ondergrens. De bovengrens wordt verhoogd naar €100.000.

Andere uitzonderingen vervallen eveneens. Het gaat om uitzonderingen voor (i) huur- of leasingovereenkomsten met een optie tot koop, (ii) kredietovereenkomsten die in de vorm van een geoorloofde debetstand op een rekening worden verleend en die binnen een maand moeten worden afgelost, (iii) kredietovereenkomsten waarover geen rente of andere kosten moeten worden betaald en (iv) kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen drie maanden moet worden terugbetaald en waarvoor slechts onbeduidende kosten worden gerekend. Deze potentieel nadelige kredietproducten (waartoe bijvoorbeeld ook 'koop nu, betaal later'-diensten en kaarten met uitgestelde debitering behoren) vallen nu wel onder het toepassingsgebied van de richtlijn,⁸ zij het dat de richtlijn diverse lidstaatopties bevat om op enkele van deze kredietproducten minder stringente regels van toepassing te laten zijn, bijvoorbeeld met betrekking tot reclame en (precontractuele) informatieverplichtingen.⁹ Ook bevat de richtlijn een lidstaatoptie om kaarten met uitgestelde debitering volledig buiten het toepassingsgebied van de richtlijn te plaatsen.

Vergunning- of registratieplicht kredietgevers en kredietbemiddelaars

Voor kredietgevers en kredietbemiddelaars schrijft de richtlijn een vergunningplicht of registratieplicht voor. De richtlijn biedt twee uitzonderingsmogelijkheden. Lidstaten mogen mkb-ondernemingen¹⁰ van de vergunningplicht vrijstellen die (i) kredietbemiddelaar zijn in nevenactiviteit

⁶ Overweging 4 van de preambule van de richtlijn.

⁷ Overweging 13 en 14 van de preambule van de richtlijn.

⁸ Zie overweging 15 van de preambule van de richtlijn. Deze kredietproducten zijn potentieel nadelig vanwege de hoge kosten die eraan verbonden zijn of de hoge vergoedingen die worden gehanteerd bij gemiste betalingen.

⁹ Artikel 2, achtste lid, van de richtlijn.

¹⁰ Kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen.

(bijvoorbeeld kleine winkeliers die tussenpersoon zijn bij een 'koop nu, betaal later'-kredietovereenkomst) of die (ii) kredietgever zijn in nevenactiviteit in die zin dat zij zelf (dus zonder tussenkomst van een derde) uitstel van betaling verlenen voor de aankoop van door hen aangeboden roerende zaken of diensten zonder daarvoor kosten of rente te rekenen, met uitzondering van beperkte kosten wegens betalingsachterstand overeenkomstig het nationale recht.

Verstreken van (precontractuele) informatie en advies

De richtlijn scherpst de eisen aan die gelden voor de inhoud en de wijze waarop precontractuele informatie verstrekt dient te worden en brengt deze in lijn met gedragsinzichten. De voornaamste elementen van het krediet, waaronder het JKP, moeten voortaan op opvallende en voorgeschreven wijze op de eerste bladzijde worden vermeld van het ESIC-formulier. Daarnaast moet de kredietovereenkomst in duidelijke en beknopte vorm alle noodzakelijke informatie bevatten over de rechten en plichten van de consument die daaruit voortvloeien. De informatieverplichtingen zijn onder andere uitgebreid met de plicht voor een kredietaanbieder om contactgegevens van schuldadviesdiensten op te nemen in de kredietovereenkomst. Reeds op grond van de CCDI diende precontractuele informatie 'geruime tijd' voor het ingaan van de kredietovereenkomst aan de consument te worden verstrekt.¹¹ De richtlijn voegt hieraan toe dat, indien de precontractuele informatie niet ten minste één dag van tevoren is verstrekt, de kredietgever of -bemiddelaar de consument uiterlijk zeven dagen na de sluiting van de kredietovereenkomst schriftelijk wijst op zijn herroepingsrecht.¹²

Gedurende de looptijd van de kredietovereenkomst moet de consument tijdig en voorafgaand aan elke wijziging van de algemene voorwaarden van de kredietovereenkomst geïnformeerd worden met daarbij, in voorkomend geval, een toelichting bij de van rechtswege doorgevoerde wijzigingen. Daarnaast moet de consument gedurende de looptijd van de kredietovereenkomst op de hoogte worden gebracht van wijzigingen in de variabele debetrentevoet en daaruit volgende gewijzigde betalingen.

Tot slot stelt de richtlijn ook regels ten aanzien van advies. Zo moet een adviseur zijn advies afstemmen op de behoeften en omstandigheden van de consument, waarbij hij tevens rekening houdt met de doelstelling om wanbetaling en betalingsachterstand zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast gelden er aanvullende informatieverplichtingen over onder meer de gevraagde vergoeding en het door de adviseur in overweging genomen productaanbod. De richtlijn bevat een lidstaatoptie om het gebruik van de termen 'advies' en 'adviseur' of soortgelijke termen te verbieden indien de adviesdiensten worden verleend door kredietgevers of -bemiddelaars.

Koppelverkoop

Het is aanbieders niet toegestaan kredietovereenkomsten te verkopen of aan te bieden als onderdeel van een pakket met andere financiële producten of diensten waarbij de kredietovereenkomst niet afzonderlijk wordt aangeboden. Deze zogeheten koppelverkoop kan consumenten namelijk aanzetten tot het sluiten van kredietovereenkomsten die niet in hun belang zijn. Slechts enkele vormen van koppelverkoop zijn toegestaan, namelijk van een betaal- of spaarrekening of van een verzekering. Een gebundelde verkoop, die juist

¹¹ Artikel 6, eerste lid, van Richtlijn 2008/48/EG (CCDI).

¹² Artikel 10, eerste lid, tweede alinea van de richtlijn.

gunstig kan zijn voor een consument of een wezenlijk onderdeel is van de kredietovereenkomst, is onder voorwaarden wel toegestaan. De richtlijn voorziet ook in een verbod om verzekeringspolissen met betrekking tot een kredietovereenkomst te baseren op persoonsgegevens betreffende de diagnose van oncologische ziekten, na een periode van 15 jaar na het einde van de medische behandeling van de consument.

Ongevraagde kredietverlening en afgeleide instemming

Het ongevraagd verlenen van krediet – zoals het toesturen van ongevraagde, reeds goedgekeurde kredietkaarten of de eenzijdige invoering van een nieuwe geoorloofde debetstand of maximumoverschrijding – kan schadelijk zijn voor consumenten en wordt daarom verboden. Verder is voor het aangaan van een consumentenkredietovereenkomst vereist dat de consument het kredietaanbod op ondubbelzinnige wijze aanvaardt. Het is niet toegestaan stilzwijgen van de consument als aanvaarding van een kredietaanbod te laten gelden.

Kredietwaardigheid en databanken

De verplichte kredietwaardigheidstoets wordt in de richtlijn uitgebreid. De toets moet in het belang van de consument worden uitgevoerd om onverantwoordelijke leningspraktijken en overkreditering te voorkomen. Net als in de CCDI wordt voor lidstaten een open norm voorgeschreven, maar de richtlijn biedt meer handvatten dan voorheen ter verduidelijking waar de toets aan moet voldoen. Zo moet de toets worden uitgevoerd op basis van relevante informatie over het inkomen en de uitgaven van de consument en moet dit in verhouding staan tot de aard, de duur, de waarde en de risico's van het krediet voor de consument.

Lidstaten kunnen eisen dat kredietgevers een relevante databank, zoals in Nederland de databank van Bureau Krediet Registratie (BKR), raadplegen voor de kredietwaardigheidsbeoordeling. De databank omvat ten minste informatie over achterstallige kredietbetalingen aan consumenten, het soort krediet en de identiteit van de kredietgever. Alleen onder toezicht staande instellingen mogen toegang hebben tot die databank. De richtlijn beschrijft de rechten van de consument om geïnformeerd te worden over de registratie in de databank, raadpleging van de databank en over de mogelijkheid om een klacht over de registratie in te dienen.

Gedragsregels

In de activiteiten rondom de kredietverlening dienen de kredietgevers en kredietbemiddelaars de rechten en belangen van consumenten in acht te nemen en onder andere op eerlijke, redelijke, transparante en professionele wijze te handelen. Zij moeten bij de kredietverlening, bemiddeling, facilitering of verlening van adviesdiensten rekening houden met de situatie waarin de consument zich bevindt. Hun beloningsbeleid moet hieraan bijdragen en beloningen mogen op grond van de richtlijn bijvoorbeeld niet afhankelijk zijn van het aantal verstrekte kredieten. Verder zijn lidstaten verantwoordelijk voor het stellen van minimumvereisten inzake kennis en bekwaamheid.

Financiële educatie, preventie en ondersteuning

De richtlijn schrijft voor dat lidstaten maatregelen nemen op het gebied van financiële educatie om het op verantwoordelijke wijze lenen van geld en het beheren van schulden te stimuleren. Ter preventie voeren lidstaten verder maatregelen in om buitensporig hoge kredietkosten voor de consument te voorkomen, zoals invoering van een kostenplafond. Naast dat de richtlijn verplichtingen voorschrijft aan de kredietgever en kredietbemiddelaar

voorafgaand aan de totstandkoming van de kredietovereenkomst, ziet een deel van de richtlijn ook juist op de periode daarna. Kredietgevers worden verplicht om processen en beleid op te stellen en te hanteren om betalingsproblemen van de consument vroegtijdig op te sporen en indien zij die vaststellen, moeten zij de consument doorverwijzen naar schuldadviesdiensten. Lidstaten dienen deze onafhankelijke diensten beschikbaar te stellen tegen beperkte kosten. De kredietgever is verplicht een redelijke mate van respijt te geven voordat hij over gaat tot het innen van krediet. Dit kan hij doen door oplossingen aan te bieden, zoals uitstel van betaling of wijziging van de kredietovereenkomst.

§ 3 Hoofddijnen van het voorstel en wijze van implementatie

Wijze van implementatie

Het voorstel van wet bevat wijzigingen van de Wet op het financieel toezicht (Wft), het Burgerlijk Wetboek (BW), de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc) en de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek (OnBW). Bij de implementatie van de richtlijn is zoveel mogelijk aangesloten bij de wijze waarop de CCDI en tevens vergelijkbare bepalingen uit andere Europese richtlijnen reeds in de Nederlandse wet- en regelgeving zijn geïmplementeerd. Zo zijn de privaatrechtelijke bepalingen van de richtlijn net als de privaatrechtelijke bepalingen uit de CCDI geïmplementeerd in Afdeling 1 van Titel 2a van Boek 7 BW. Enkele verplichtingen uit de richtlijn zien immers op de contractuele sfeer tussen bijvoorbeeld een aanbieder en de consument, waarbij het van belang is dat de consument civielrechtelijk aanspraak kan maken op nakoming van die verplichting. Om deze reden zijn enkele bepalingen ofwel enkel opgenomen in de Wft of het BW, ofwel in beide wetten, al dan niet met een verwijzing in de Wft naar het BW, of met een handavingsgrondslag in de Whc.

Er is aangesloten bij de bestaande systematiek om een hoofdnorm in de Wft te implementeren en de nadere uitwerking van de hoofdnorm in lagere wet- en regelgeving. Implementatie van de richtlijn leidt daarmee ook tot aanpassing van lagere regelgeving, waaronder het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo), het Besluit Kredietvergoeding (Bk) en de Vrijstellingsregeling Wft (Vr Wft). Een beperkt deel van de bepalingen uit artikel 19 van de richtlijn, dat ziet op verplichtingen van lidstaten ten aanzien van databanken, wordt geïmplementeerd in de Wet stelsel kredietregistratie.¹³ De Wet stelsel kredietregistratie is gelijktijdig met dit voorstel in voorbereiding. Deze wet maakt het beheer van het kredietregister een wettelijke taak, maakt het mogelijk om BKR aan te wijzen als uitvoerder van die taak en zorgt ervoor dat gegevens zorgvuldig worden gebruikt.

Afdeling 1 van Titel 2a van Boek 7 BW en de Wft kennen verschillende benamingen voor de term 'kredietgever'. Waar in de betreffende afdeling van het BW de term 'kredietgever' is overgenomen van de richtlijn, wordt in de Wft de kredietgever aangeduid als 'aanbieder van krediet'. Aangezien dit voorstel zowel het BW als de Wft wijzigt, wordt in de toelichting in beginsel gesproken over 'kredietgever' tenzij de toelichting specifiek ziet op de bepalingen in de Wft. Ook spreekt de richtlijn over 'consumentenkredietovereenkomsten'. In Afdeling 1 van Titel 2a van Boek 7 BW wordt volstaan met de term

¹³ Wet Wetsvoorstel kredietregistratie, te raadplegen via: <https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK025409>.

'kredietovereenkomst' en in de Wft wordt dit aangeduid met 'krediet, niet zijnde hypotheckair krediet'.

Daarnaast is in plaats van de term 'goederen' bij de implementatie van de richtlijn gekozen voor 'roerende zaken'. De richtlijn spreekt bijvoorbeeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel h, over een leverancier van goederen of diensten. Goederen zijn in de Nederlandse wet- en regelgeving echter alle zaken en vermogensrechten. Aangezien dit niet aansluit bij de strekking van de richtlijn, is bij de implementatie gekozen voor 'roerende zaken'.

Ten slotte is voor de definitie van schuldadvisdiensten gekozen voor een verwijzing naar artikel 47 Wet op het consumentenkrediet (Wck) dat ziet op schuldbemiddeling. Schuldbemiddeling is het in de uitoefening van een beroep of bedrijf, anders dan door het aangaan van een krediettransactie, verrichten van diensten, gericht op de totstandkoming van een regeling met betrekking tot de bestaande schuldenlast van een natuurlijke persoon, geheel of gedeeltelijk voortvloeiend uit een of meer krediettransacties. Artikel 48 van de Wck bepaalt welke partijen de dienst schuldbemiddeling mogen verrichten. Dit zijn onder meer gemeenten, kredietbanken, advocaten, bewindvoerders ingevolge de Faillissementswet, bewindsvoerders ingevolge Boek 1 BW en deurwaarders. Ook is het toegestaan dat partijen om niet bemiddelen in schuld. Op grond van de richtlijndefinitie van schuldadvisdiensten mogen deze diensten slechts door een onafhankelijke professional, niet zijnde de kredietgever, verleend worden. Op grond van de Wck mogen kredietbanken echter wel bemiddelen. Een kredietbank is een partij die wel kredietgever is, maar als doelstelling heeft om burgers in het kader van schuldhelpverlening te helpen met financiële problemen, bijvoorbeeld met een saneringskrediet. Dit is een schuldregelingsvorm waarbij de totale schuld wordt afgekocht tegen finale kwijting. De burger heeft daarna slechts één aflosverplichting bij de kredietbank. Als de definitie van de richtlijn strikt wordt geïmplementeerd zou schuldbemiddeling door kredietbanken niet meer toegestaan zijn. Dit zou, gezien de maatschappelijke rol die kredietbanken voor burgers in financiële problemen vervullen, een onwenselijke situatie zijn. Ondanks dat kredietbanken in strikte zin onder de richtlijn geen schuldadvisdiensten mogen verrichten, blijft het onder dit wetsvoorstel toegestaan voor deze partijen om schuldbemiddeling en dus ook schuldadvisdiensten in de zin van de richtlijn te blijven aanbieden. Dit strookt met het doel van schuldadvisdiensten om consumenten met financiële moeilijkheden te helpen en hen te begeleiden bij het zoveel mogelijk aflossen van hun uitstaande schuld, met behoud van een fatsoenlijke levensstandaard.¹⁴ Het risico op botsende belangen dat zou kunnen ontstaan wanneer een commerciële kredietaanbieder deze diensten zou verstrekken is niet aanwezig bij de kredietbank, die immers opereert zonder winst oogmerk.

Hoofdpijnen van het voorstel

De hoofdpijnen van de wijzigingen in de Wft en het BW worden hierna uiteengezet. De wijzigingen in de Whc worden toegelicht in paragraaf 8 over toezicht en handhaving, alsmede artikelsgewijs. De wijzigingen in de OnBW worden ook artikelsgewijs toegelicht en verder in paragraaf 11 inzake overgangsrecht en inwerkingtreding.

Wijzigingen in de Wft

¹⁴ Overweging 81 van de preambule van de richtlijn.

Het wetsvoorstel wijzigt allereerst de definitie van 'krediet' in artikel 1:1 van de Wft om uitstel van betaling ook daaronder te laten vallen.

Op grond van artikel 1:20 Wft waren sommige vormen van krediet, zoals gedefinieerd in artikel 1:1 Wft, die aan bepaalde criteria voldeden, uitgezonderd van de Wft. Krediet is een definitie in artikel 1:1 van de Wft en omvat mede hypothecair krediet en consumentenkredietovereenkomsten. Waar bepalingen in de Wft specifiek gelden voor consumentenkrediet, wordt dit in de wet aangeduid met 'krediet, niet zijnde hypothecair krediet'. De Wft is niet van toepassing indien sprake is van een overeenkomst of dienst die is uitgezonderd op grond van artikel 1:20 Wft. Het wetsvoorstel schrapt enkele van de bestaande uitzonderingen. Het gaat om krediet dat binnen drie maanden moet worden afgelost en terzake waarvan slechts onbetekenende kosten in rekening worden gebracht, maar ook om krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand waarbij de consument binnen een maand moet aflossen. Daarnaast zijn huur- en verhuurovereenkomsten met een optie tot aankoop van het object niet langer uitgezonderd.

Met het vervallen van de uitzondering voor kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen drie maanden moet worden terugbetaald en terzake waarvan slechts onbetekenende kosten in rekening worden gebracht, zijn onder meer aanbieders van 'koop nu, betaal later'-diensten en aanbieders van kaarten met uitgestelde debitering onderhevig geworden aan de bepalingen van de Wft. Dergelijke kaarten zijn de meest gangbare vorm van creditcards in Nederland, waarbij opgenomen c.q. met de kaart betaalde bedragen niet in termijnen maar maandelijks op een vast moment worden afgelost en dus sprake is van 'uitgestelde debitering'. Aanbieders van voornoemde kredieten dienen een vergunning in de zin van artikel 2:60 Wft te hebben voor het aanbieden van krediet. Het wetsvoorstel introduceert in artikel 2:81 Wft een verplichting voor aanbieders om een kredietbemiddelaar aan te melden bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) indien deze kredietbemiddelaar grootbedrijf is, leverancier van roerende zaken of diensten en bemiddelt in 'koop nu, betaal later'-diensten van de kredietaanbieder. Er is op grond van de Wft sprake van bemiddelen indien de activiteit valt onder de definitie van bemiddelen in artikel 1:1 Wft. Volgens de definitie van kredietbemiddelaar in de richtlijn is, naast de andere genoemde elementen, sprake van bemiddelen als dit tegen een vergoeding in de vorm van geld of een andere overeengekomen financiële beloning plaatsvindt. De definitie van kredietbemiddelaar in artikel 7:57 BW noemt dit ook. De definitie van bemiddelen in de Wft kent deze voorwaarde niet, omdat de Wft uitgaat van de activiteit van bemiddelen, die bij meerdere producten aan de orde kan zijn. De definitie in de Wft ziet dus niet enkel op bemiddelen in krediet. De voorwaarde uit de richtlijn van een vergoeding of andere beloning moet in de context van de Wft en het BW zo worden uitgelegd dat ook sprake is van bemiddelen in krediet of een kredietbemiddelaar indien de bemiddelaar economisch voordeel ondervindt van de bemiddelingsactiviteiten, ook als daar geen vergoeding van de kredietaanbieder of de consument tegenover staat. Dit is belangrijk, nu 'koop nu, betaal later'-diensten voor bemiddelaars andere voordelen met zich meebrengt dan de vergoeding bij regulier krediet. Ook deze partijen vallen met deze implementatiewet onder de reikwijdte van de Wft en BW.

Hoewel de algemene uitzondering voor onder meer 'koop nu, betaal later'-diensten is komen te vervallen, voegt het wetsvoorstel een tweetal nieuwe uitzonderingen toe aan artikel 1:20, eerste lid, onderdeel e, Wft, onder verwijzing naar artikel 7:58, derde lid, onderdelen d en e, van Boek 7 BW. Als

gevolg hiervan blijft voor mkb-ondernemingen¹⁵ uitstel van betaling uitgezonderd van het toepassingsgebied van de Wft indien (i) de leverancier of dienstverlener van de betreffende zaak of dienst zélf uitstel van betaling verleent (zonder tussenkomst van een derde, tenzij sprake is van een platform), (ii) er behoudens beperkte kosten wegens betalingsachterstand geen rente of kosten in rekening worden gebracht en (iii) de betaling volledig binnen 50 dagen moet worden verricht. Voor het grootbedrijf geldt een kortere uiterste betalingstermijn van uiterlijk 14 dagen om buiten het toepassingsbereik van de uitzondering te blijven. De overige voorwaarden zijn voor het grootbedrijf gelijk. Daarnaast blijft uitstel van betaling uitgezonderd onder bovengenoemde voorwaarden en de voorwaarde dat de betaling volledig binnen 14 dagen moet worden verricht, indien de leverancier van roerende zaken of diensten een mkb-onderneming is in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) en als de overeenkomst niet een dienst van de informatiemaatschappij is die op afstand wordt gesloten in de zin van artikel 2 punt 7 van Richtlijn (EU) 2011/85. Dit zijn dus ofwel fysieke winkels, ofwel kleine of middelgrote online leveranciers of dienstverleners. Zij vallen dus onder de genoemde voorwaarden niet onder de Wft.

Aanbieders van krediet, bemiddelaars in krediet en personen die adviseren over krediet zijn tevens gehouden aan de bepalingen uit Deel 4 van de Wft en de AFM houdt toezicht op de naleving van deze bepalingen. Het wetsvoorstel wijzigt Deel 4 van de Wft voornamelijk door enkele bepalingen toe te voegen. Het wetsvoorstel introduceert of wijzigt enkele bepalingen in paragraaf 4.3.1.3 inzake het aanbieden van krediet. Deze paragraaf ziet onder meer op de verplichte deelname van aanbieders aan een stelsel van kredietregistratie, informatieverplichtingen voorafgaand aan de kredietovereenkomst en regels omtrent de kredietwaardigheidsbeoordeling en leeftijdsverificatie.

Artikel 4:34b Wft introduceert het verbod om kredietovereenkomsten, niet zijnde hypothecair krediet, met een minderjarige consument aan te gaan, tenzij sprake is van toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger. Deze uitzondering geldt niet voor kredietovereenkomsten in de vorm van uitstel van betaling. Aanbieders dienen daartoe over adequate processen te beschikken om de leeftijd van de consument vast te stellen. Uit artikel 4:34c Wft volgt de verplichte uitdrukkelijke instemming van de consument die benodigd is voor de totstandkoming van een krediet, niet zijnde hypothecair krediet.

De bepaling inzake de kredietwaardigheidsbeoordeling in artikel 4:34 Wft is aangevuld met een uitzondering van de verplichting om deze beoordeling uit te voeren indien sprake is van wijzigingen van de overeenkomst die voortkomen uit maatregelen om de consument in betalingsproblemen te helpen en de wijzigingen niet een belangrijke verhoging van het kredietbedrag inhouden. Ook is de beoordeling aangevuld met een nieuw artikel 4:34a Wft dat specifiek ziet op enkele aanvullende vereisten die enkel gelden ten aanzien van krediet, niet zijnde hypothecair krediet. De informatie nodig voor de beoordeling als bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de consument mag niet verkregen worden uit sociale netwerken. Ook mag de aanbieder geen bijzondere categorieën van persoonsgegevens verwerken in de zin van de Algemene

¹⁵ Kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen.

verordening gegevensbescherming (AVG)¹⁶, tenzij voldaan wordt aan de voorwaarden van artikel 4:34a, tweede lid, onderdelen a en b Wft, namelijk dat de verwerking noodzakelijk is voor de kredietwaardigheidsbeoordeling en de verwerking is afgescheiden van het proces van de kredietwaardigheidsbeoordeling.

Het wetsvoorstel voegt met artikel 4:35b Wft een nieuw artikel in dat aanbieders verplicht om vroegtijdig betalingsproblemen bij een consument te signaleren. Ook geldt op basis van dit artikel een doorverwijsplicht van de aanbieder naar schuldadviesdiensten wanneer een consument ook daadwerkelijk problemen ondervindt bij het nakomen van de verplichtingen onder de kredietovereenkomst.

Tot slot is artikel 4:35c ingevoegd met een specifiek verbod voor aanbieders om voorafgaand aan de totstandkoming van een kredietovereenkomst een beloning of vergoeding te aanvaarden of te vragen van de consument.

Wijzigingen in het BW

In het BW is Titel 2a van Boek 7 op verschillende plekken gewijzigd en aangevuld. Afdeling 1 van Titel 2a is geïntroduceerd bij de implementatie van de CCDI en implementeert de privaatrechtelijke bepalingen van de richtlijn.

Allereerst wijzigen de definities van artikel 7:57 BW. Enkele definities worden nieuw geïntroduceerd, zoals de definitie van gebundelde verkoop en koppelverkoop. De definitie van koppelverkoop is expliciet opgenomen in afdeling 1 van Titel 2a van Boek 7 BW en ziet in het kader van deze titel op de verkoop van een kredietovereenkomst als onderdeel van een pakket met andere financiële producten of diensten waarbij de kredietovereenkomst niet afzonderlijk wordt aangeboden. Gebundelde verkoop onderscheidt zich daarvan in die zin dat de kredietovereenkomst wel afzonderlijk wordt aangeboden, maar waarbij niet noodzakelijkerwijs dezelfde voorwaarden gelden als wanneer deze wél als pakket wordt aangeboden.

Evenals in de Wft, is ook in Titel 2a van Boek 7 BW geregeld dat de bepalingen van Titel 2a van toepassing zijn op kredietovereenkomsten, tenzij sprake is van een uitzondering in de zin van artikel 7:58, tweede lid, BW. Het wetsvoorstel wijzigt artikel 7:58, tweede lid, BW. Het gaat daarbij om de nieuwe 'koop nu, betaal later'-uitzonderingen van artikel 7:58, derde lid, onderdelen d en e, van Boek 7 BW en wijzigingen in de maatwerkregeling voor kredietovereenkomsten in de vorm van een overschrijding, evenals het vervallen van de uitzonderingen voor kredietovereenkomsten in de vorm van een geoorloofde debetstand, zoals aan de orde gekomen bij de beschrijving van de wijzigingen in artikel 1:20 Wft.

Het wetsvoorstel introduceert twee nieuwe artikelen aan het begin van Onderafdeling 2. Ter bescherming van de consument tegen ongevraagde kredietverlening volgt uit artikel 7:58a BW dat een overeenkomst enkel tot stand komt na uitdrukkelijke instemming door een consument. Uit artikel 7:58b BW volgt dat alle informatie die op basis van de richtlijnverplichtingen aan hem wordt verstrekt kosteloos moet zijn.

In dezelfde onderafdeling wijzigen enkele bestaande bepalingen. Zo bevat

¹⁶ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

artikel 7:59 BW naast de bestaande reclameregels voor effectenkrediet nu ook bredere reclameregels ten aanzien van kredietovereenkomsten met consumenten. De regels ten aanzien van precontractuele informatie zijn uitgebreid met diverse eisen voor kredietgevers. Zo dient bijvoorbeeld een adequate toelichting verstrekt te worden door de kredietgever aan de consument bij de voorgestelde kredietovereenkomst.

Aan het begin van Onderafdeling 3 voegt het wetsvoorstel een nieuwe bepaling inzake koppelverkoop toe. Koppelverkoop is reeds in bredere zin geregeld in Afdeling 2 van Titel 2a. In deze afdeling zijn echter geen bepalingen ten aanzien van de richtlijn opgenomen. Om deze reden is in Afdeling 1 van Titel 2a in artikel 7:60a BW een aparte koppelverkoopbepaling opgenomen ten aanzien van consumentenkredietovereenkomsten die dankzij het opnemen van een samenloopbepaling in artikel 7:77 BW naast dit reeds bestaande artikel in Afdeling 2 zal bestaan. Samengevat is koppelverkoop in beginsel verboden en slechts toegestaan als het gaat om een verzekering of betaal- of spaarrekening. Bijvoorbeeld indien een consument een betaalrekening opent en (tegelijkertijd) apart met de bank overeenkomt dat het is toegestaan daarop tot een bepaald maximum rood te staan. In dat geval gaat de consument zowel een kredietovereenkomst aan als een overeenkomst ten aanzien van een ander financieel product, namelijk de betaalrekening. Onderafdeling 3 voert daarnaast enkele kleine wijzigingen door ten aanzien van informatie die de kredietovereenkomst dient te bevatten. Het gaat onder andere over wijzigingen om aan te sluiten bij de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering. Ook wijzigt het wetsvoorstel de in artikel 7:63 BW opgenomen bepaling ten aanzien van de geoorloofde debetstand. De belangrijkste wijziging aan deze bepaling is de verplichting voor kredietgevers om de consument bij verlaging of annulering van de geoorloofde debetstand in de gelegenheid te stellen om het opgenomen bedrag terug te betalen binnen een ruime termijn, voordat een procedure van incasso of invordering wordt gestart. Artikel 7:70 BW, dat ziet op de overschrijding bevat gelijksoortige aanpassingen als artikel 7:63 BW inzake de geoorloofde debetstand.

In dezelfde afdeling is in artikel 7:66 BW het recht van ontbinding uitgebreid. Zo heeft een consument langer de tijd om de overeenkomst te ontbinden, indien hij niet, of slechts gedeeltelijk is geïnformeerd over de contractuele informatie en voorwaarden die bij de kredietovereenkomst horen. Ook is een bepaling opgenomen waardoor de termijn van het recht op ontbinding wordt gekoppeld aan de termijn van ontbinding voor een gelieerde overeenkomst, bijvoorbeeld de termijn om een product te retourneren in een winkel.

Tot slot bevat deze onderafdeling enkele andere bepalingen die strekken tot bescherming van de consument, waaronder artikel 7:67a BW, waaruit volgt dat het een kredietgever in beginsel niet is toegestaan om de kredietovereenkomst ten nadele van de consument te beëindigen of te wijzigen op grond van een onjuist uitgevoerde kredietwaardigheidsbeoordeling en artikel 7:68a waaruit een verplichting volgt voor de kredietgever om consumenten in financiële moeilijkheden door te verwijzen naar schuldadviesdiensten.

§ 4 Mate van harmonisatie

Zoals in de inleiding beschreven beoogt de richtlijn verdere harmonisatie tot stand te brengen op het terrein van consumentenkrediet waarop de richtlijn van toepassing is. Dat neemt niet weg dat de richtlijn ook ruimte laat aan de lidstaten. Allereerst staat het lidstaten vrij om buiten het geharmoniseerd

gebied nationale regels in te stellen of bestaande regels te handhaven ingevolge artikel 42 en overweging 13 en 14 van de preambule van de richtlijn. Wanneer van deze beleidsruimte gebruik is gemaakt, volgt uit de transponeringstabel. Eén specifiek voorbeeld verdient nadere toelichting. Het gaat om de keuze om het toepassingsbereik van de Wft en van Titel 2a van Boek 7 BW te laten strekken tot elk krediet in de vorm van uitstel van betaling dat via een platform wordt aangeboden. Dit is geregeld in artikel 58, derde lid, onderdeel d, van Boek 7 BW en artikel 1:20, eerste lid, onderdeel e, Wft. Artikel 2, tweede lid, onderdeel h, van de richtlijn zondert bepaalde vormen van uitstel van betaling uit van het toepassingsbereik van de richtlijn. Op grond van deze richtlijntekst zou een onwenselijk onderscheid ontstaan tussen de situatie waarin een consument een roerende zaak of dienst van het platform zelf koopt of waarin de consument via het platform een roerende zaak of dienst koopt van een aangesloten verkoper. In de eerste situatie is de kredietovereenkomst uitgezonderd van het toepassingsbereik van de richtlijn en ontbeert de consument de bescherming die daaruit voortvloeit. In de tweede situatie treedt het platform op als derde in de zin van de richtlijn en wordt de consument wel beschermd. Voor aankopen met uitstel van betaling op hetzelfde platform zouden dan andere kredietregels gelden, afhankelijk van of de consument direct van het platform koopt of via het platform van een derde koopt. Hiermee is onvoldoende duidelijk voor de consument in welk geval hij welke bescherming geniet. Platforms hebben bovendien ongeacht welke zaken of diensten worden verkocht op het platform, toegang tot een groot klantenbestand en – in theorie – de financiële draagkracht om consumenten tot impulsaankopen en overconsumptie te bewegen. Zij hebben daarmee juist een verantwoordelijkheid om overkreditering tegen te gaan. Deze wet bepaalt daarom dat uitstel van betaling op platforms te allen tijde onder het toepassingsbereik van de Wft en Titel 2a van Boek 7 BW valt.

Ten tweede bevat de richtlijn 23 lidstaatopties. Voor de meeste lidstaatopties geldt dat de Europese Commissie dient te worden genotificeerd. In de transponeringstabel staat toegelicht wanneer en waarom van een lidstaatoptie gebruik wordt gemaakt. Hierna volgt een toelichting bij de lidstaatopties met grotere gevolgen voor de sector. Het gaat allereerst om de keuze om kaarten met uitgestelde debitering onder het bereik van de richtlijn te laten, ten tweede de keuze om gebruik te maken van een proportioneel informatieverstrekkingsregime voor kredietovereenkomsten waarbij krediet zonder rente of andere kosten wordt verleend en kredietovereenkomsten volgens welke krediet binnen drie maanden moet worden afgelost en er slechts onbetekenende kosten verschuldigd zijn, ten derde de keuze voor een vrijstelling voor specifieke groepen mkb-bemiddelaars¹⁷ van de vergunningplicht, ten vierde de keuze om geen vrijstelling te creëren voor specifieke groepen mkb-aanbieders en ten slotte de keuze om een productinterventiebevoegdheid toe te kennen aan de AFM.

¹⁷ Kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen.

Kaarten met uitgestelde debitering

Uitgestelde betalingen vielen reeds onder het toepassingsbereik van de CCDI, maar waren gedeeltelijk uitgezonderd. De uitzondering van artikel 2, tweede lid, onderdeel f, van de CCDI is komen te vervallen. Als gevolg daarvan zijn kaarten met uitgestelde debitering – de in Nederland gangbare vorm van creditcards – onder het toepassingsbereik van de richtlijn komen te vallen. De richtlijn biedt lidstaten echter in artikel 2, vijfde lid, de mogelijkheid om deze kaarten vrij te stellen van toepassing van de richtlijn. Er wordt geen gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie. Bij deze vorm van uitgestelde betaling kan immers sprake zijn van dezelfde risico's als andere vormen van uitstel van betaling, zoals 'koop nu, betaal later'-diensten. Doorgaans wordt immers 30 tot 40 dagen uitgestelde betaling geboden. Een uitzondering voor dit kredietproduct zou leiden tot onvoldoende en ongelijke consumentenbescherming en daarmee tevens een ongelijk speelveld creëren ten aanzien van vergelijkbare kortlopende kredietproducten.

Proportioneel regime voor informatieverstrekking

Op grond van artikel 2, achtste lid, van de richtlijn, mogen lidstaten bepalen dat een aantal artikelen uit de richtlijn ten aanzien van onder andere reclame, standaardinformatie en precontractuele informatie niet van toepassing zijn op i) kredietovereenkomsten voor een totaal kredietbedrag van minder dan €200, ii) kredietovereenkomsten waarbij krediet zonder rente of andere kosten wordt verleend of iii) kredietovereenkomsten waarbij krediet binnen drie maanden moet worden afgelost en waarbij slechts onbetekenende kosten verschuldigd zijn. Enkele onderdelen van bepalingen die onder andere zien op reclamevoorschriften en precontractuele informatie kunnen met deze lidstaattoptie buiten toepassing worden verklaard.

Er wordt gedeeltelijk gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie, door in artikel 60, vijfde lid, van Boek 7 BW een uitzondering te regelen op de vereisten van artikel 10, vijfde lid, van de richtlijn voor kredietovereenkomsten voor gevallen waarin krediet zonder rente of andere kosten wordt verleend en voor kredietovereenkomsten die binnen drie maanden moeten worden afgelost en waarbij slechts onbetekenende kosten verschuldigd zijn. Dit heeft tot gevolg dat kredieten zoals kaarten met uitgestelde debitering en 'koop nu, betaal later'-diensten uitgezonderd zijn en niet hoeven te voldoen aan een aantal precontractuele informatieverplichtingen uit artikel 10, vijfde lid, van de richtlijn. In de praktijk betekent dit dat een kredietaanbieder de consument bijvoorbeeld niet hoeft te informeren wanneer de prijs van het krediet is gepersonaliseerd op basis van geautomatiseerde gegevensverwerking, met inbegrip van profilering. Ook hoeft de aanbieder niet te informeren over de mogelijkheden voor buitengerechtelijke geschillenbeslechting. Voor kaarten met uitgestelde debitering geldt dat in de praktijk op dit moment geen sprake is van grote achterstanden op deze kredietovereenkomsten. Nu ervoor wordt gekozen om deze kaarten onder het toepassingsbereik van de richtlijn te laten, is een uitzondering op deze informatieverplichtingen vanuit het oogpunt van proportionaliteit en lastendruk toelaatbaar. Voor 'koop nu, betaal later'-diensten geldt dat deze overeenkomsten online en in korte tijd worden afgesloten. Het is niet de verwachting dat de consument in die situaties de genoemde aanvullende precontractuele informatie tot zich zal nemen en de extra hoeveelheid informatie kan bovendien de kans vergroten dat de consument de kernelementen van de overeenkomst over het hoofd ziet. Daarnaast is het ontvangen van precontractuele informatie niet het

belangrijkste element ter voorkoming van overkreditering. Gezien het voorgaande en de daarbij behorende lastendruk voor de kredietgever en kredietbemiddelaar, is gekozen voor bovengenoemde uitzondering op deze verplichtingen. Aanbieders van kredietovereenkomsten voor een totaal kredietbedrag van minder dan € 200,- kunnen ook worden uitgezonderd, maar hier is niet voor gekozen, omdat zij reeds op grond van het nationale recht dienen te voldoen aan de verplichtingen omtrent informatieverstrekking. Een uitzondering ligt niet in de rede, zoals dat wel het geval is voor kaarten met uitgestelde debitering en 'koop nu, betaal later'-diensten.

Vergunnings- of registratievrijstelling

De richtlijn biedt lidstaten in artikel 37, derde lid, van de richtlijn de mogelijkheid om uitzonderingen te maken op de vergunnings- of registratieplicht voor kredietbemiddelaars en kredietgevers die leveranciers zijn van roerende zaken of dienstverleners en worden aangemerkt als micro, klein- of middelgrote onderneming in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422).

Van de lidstaattoptie uit artikel 37, derde lid, onderdeel a, van de richtlijn wordt gebruikt gemaakt door micro-, kleine- en middelgrote bemiddelaars die als nevenactiviteit bemiddelen in krediet uit te zonderen van de vergunnings- of registratieplicht. Indien een winkel gebruik maakt van een derde partij die 'koop nu, betaal later'-diensten aanbiedt, en zo uitstel van betaling verleent aan de consument, bemiddelt hij in krediet in de zin van de Wft. Omdat de hoofdactiviteit van de winkel doorgaans het verkopen van producten zal zijn, is het wenselijk de regeldruk zo veel mogelijk te beperken door deze mkb-ondernemingen te ontslaan van een vergunning- of registratieplicht bij de AFM. Er is in deze situatie nog steeds sprake van toezicht door de AFM op de bemiddelaar, maar over het algemeen zal het toezicht zich toespitsen op de derde partij die de 'koop nu, betaal later'-diensten aanbiedt.

Er wordt geen gebruik gemaakt van de lidstaattoptie uit artikel 37, derde lid, onderdeel b, van de richtlijn om micro, kleine- en middelgrote aanbieders van krediet¹⁸ die als nevenactiviteit krediet aanbieden uit te zonderen van de verplichting om een vergunning aan te vragen bij de AFM. Het gaat dan bijvoorbeeld om een keukenzaak die kosteloos uitstel van betaling biedt voor een termijn van meer dan 50 dagen, zonder gebruik te maken van diensten van een derde. Deze vorm van uitstel van betaling valt onder het toepassingsbereik van de Wft. Het is vanuit het oogpunt van bescherming van de consument niet wenselijk als deze partijen van de vergunningplicht worden uitgezonderd, terwijl de vereisten van de Wft (en Titel 2a, Boek 7 BW) wel voor hen zouden gelden. Zo zou zonder een vergunningplicht de aanbieder en diens kredietactiviteiten met een looptijd van meer dan 50 dagen niet van tevoren worden getoetst en zouden de aanbieders niet in beeld zijn bij de AFM, wat handhaving ingewikkeld zou maken. Indien de aanbieder geen vergunning wenst aan te vragen, staan hem een of meerdere alternatieven open. Allereerst en voornamelijk kan hij de betalingstermijn onder de 50 dagen houden, waarmee hij tevens de toepassing van de Wft en Titel 2a, Boek 7 BW ontwijkt.

¹⁸ Kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen.

Daarnaast geldt voor mkb-ondernemingen dat zij een derde aanbieder kunnen inschakelen en zelf als bemiddelaar in nevenactiviteit kunnen optreden, in welke situatie eveneens een vrijstelling geldt.

Productinterventie

Op grond van artikel 41, negende lid, van de richtlijn, mogen lidstaten productinterventiemogelijkheden toekennen aan de nationale bevoegde autoriteiten. Van deze lidstaattoptie wordt gebruik gemaakt om het instrumentarium van de AFM uit te breiden. Hoewel de richtlijn ten opzichte van de CCDI meer en ook recenter ontwikkelde kredietproducten binnen het toepassingsbereik plaatst, is er sprake van een markt die zich snel ontwikkelt. Het is daarom wenselijk dat de AFM ook voor bepaalde kredieten, kredieten met bepaalde kenmerken of bepaalde marktpraktijken bij krediet, die wel onder het toepassingsbereik vallen van de richtlijn, kan beoordelen of ingrijpen nodig is. Hierbij valt onder meer te denken aan producten die voor schuldenproblematiek zorgen, zoals flitskredieten of marktpraktijken waarbij het gemak waarmee het krediet wordt aangegaan reden tot bezorgdheid voor bescherming van de consument vormen. Zo wordt met de productinterventiebevoegdheid geregeld dat de AFM direct kan ingrijpen bij de ontwikkeling of verkoop van schadelijke producten of kredietpraktijken, door deze producten of praktijken te verbieden of te beperken. Dit kan alleen onder de in artikel 1:77q gestelde voorwaarden, namelijk dat ingrijpen alleen mogelijk is indien de bestaande handhavingsmogelijkheden niet toereikend zijn en het krediet of de marktpraktijk een significante reden vormt tot bezorgdheid over de consumentenbescherming.

§ 5 Verhouding van de richtlijn tot het Unierecht en nationale recht

De richtlijn vormt, waar het gaat om de vereisten met betrekking tot informatieverstrekking en bepaalde rechten van de consument, een aanvulling op de Richtlijn overeenkomsten op afstand¹⁹. In geval van strijdigheid tussen bepalingen van de richtlijn en de Richtlijn overeenkomsten op afstand heeft de richtlijn als *lex specialis* voorrang.

De richtlijn bevat daarnaast bepalingen om de consument te beschermen tegen oneerlijke of misleidende praktijken. Dit is ook onderwerp van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken²⁰, die als vangnet blijft fungeren naast de herziene richtlijn consumentenkrediet. Zo is in dit wetsvoorstel een koppeling gemaakt tussen bovengenoemde richtlijnen door wijzigingen door te voeren in de artikelen 7:59 en 7:60 BW, waarin wordt verwezen naar de bepalingen in het BW inzake de oneerlijke handelspraktijken die strekken tot implementatie van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken.

Uit overweging 29 en 30 van de preambule van de richtlijn volgt dat deze in overeenstemming is met de rechten op bescherming van persoonsgegevens en geen afbreuk doet aan de AVG. Zo moet de beoordeling van de kredietwaardigheid op grond van artikel 18 van de richtlijn in overeenstemming

¹⁹ Richtlijn 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2002 betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. De richtlijn vervalt met de komst van Richtlijn (EU) 2023/2673 van het Europees Parlement en de Raad van 22 november 2023 tot wijziging van Richtlijn 2011/83/EU wat betreft op afstand gesloten overeenkomsten inzake financiële diensten, en tot intrekking van Richtlijn 2002/65/EG. De implementatie van de richtlijn is in voorbereiding.

²⁰ Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt.

zijn met het beginsel van minimale gegevensverwerking en mag deze op grond van artikel 18, derde lid, van de richtlijn, geen bijzondere categorieën van persoonsgegevens omvatten. De kredietwaardigheidsbeoordeling heeft meerdere doelen, waaronder de bescherming van de consument tegen onverantwoorde leningspraktijken en een overmatige schuldenlast. Daarnaast dient de kredietwaardigheidsbeoordeling ter inperking van het kredietrisico voor de kredietgever. De bepalingen die volgen uit de Richtlijn kapitaalsvereisten²¹ blijven daarom onverminderd van toepassing.

Artikel 40 van de richtlijn regelt dat consumenten toegang hebben tot buitengerechtelijke geschillenbeslechtingprocedures. De kwaliteitsvereisten voor de procedures en de instanties die deze procedures aanbieden, volgen uit de Richtlijn ADR consumenten.²² In Nederland hebben consumenten met een geschil met een kredietgever of kredietbemiddelaar toegang tot het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid).

Kredietovereenkomsten ten aanzien van hypothecair krediet vallen buiten het toepassingsbereik van de richtlijn²³, omdat deze overeenkomsten onderwerp zijn van de Richtlijn hypothecair krediet.²⁴ Die richtlijn is geïmplementeerd in Titel 2b, Afdeling 3, Boek 7 BW.

De richtlijn wordt geïmplementeerd in Titel 2a, Afdeling 1, Boek 7 BW. In Afdeling 2 van dezelfde Titel staan bepalingen die reeds bestonden op het moment van implementatie van de CCDI. Deze nationale bepalingen zijn afkomstig uit de Wet op het consumentenkrediet en blijven bestaan naast die in Afdeling 1.

Daarnaast kan er sprake zijn van een krediet dat zowel kwalificeert als consumentenkredietovereenkomst in de zin van Titel 2a, van Boek 7 BW alsmede een goederenkrediet in de zin van Titel 2b, Afdeling 1, van Boek 7 BW. In geval van strijd zijn de bepalingen van Titel 2a van toepassing. Met de uitbreiding van de reikwijdte van de richtlijn naar 'koop nu, betaal later'-diensten, kan het voorkomen dat zowel Titel 2a als Titel 2b van toepassing is, bijvoorbeeld wanneer het gaat om 'koop nu, betaal later'-diensten waarbij uitstel van betaling wordt gegeven en de betaling in termijnen mag worden betaald, waarbij die termijn langer is dan drie maanden.

Artikel 19 van de richtlijn regelt de toegang van kredietgevers tot databanken. Op grond van artikel 4:32 Wft moet een kredietaanbieder deelnemen aan een stelsel van kredietregistratie. Gelijktijdig met de implementatie van de richtlijn, wordt het wetsvoorstel Wet stelsel kredietregistratie voorbereid.²⁵ In dat wetsvoorstel en bijbehorende lagere regelgeving wordt een aantal zaken geregeld dat verband houdt met de richtlijn, waaronder de voorwaarden voor toegang tot het stelsel van kredietregistratie, de kosten voor toegang en

²¹ Richtlijn (EU) 2013/36 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen.

²² Richtlijn (EU) 2013/11 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen. ADR staat voor *alternative dispute resolution*.

²³ Artikel 2, tweede lid, onderdelen a en b, van de richtlijn.

²⁴ Richtlijn (EU) 2014/17 van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen.

²⁵ Wet Wetsvoorstel kredietregistratie, te raadplegen via:
<https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK025409>.

raadpleging en de registratiegrens voor opnemings van een krediet in het stelsel van kredietregistratie.

Artikel 36 van de richtlijn bevat onder meer de verplichting gericht tot de lidstaten om schuldadviesdiensten beschikbaar te stellen voor consumenten die financiële moeilijkheden ondervinden. In dit wetsvoorstel wordt voor de definitie van schuldadviesdiensten aangesloten bij deze definitie van schuldbemiddelen als bedoeld in artikel 48 van de Wet op het consumentenkrediet (Wck). Dit zijn onder meer gemeenten, kredietbanken, advocaten, bewindvoerders ingevolge de Faillissementswet, bewindvoerders ingevolge Boek 1 BW en deurwaarders.

Dit wetsvoorstel implementeert de richtlijn, waardoor dit wetsvoorstel evenals de richtlijn in lijn is met Unierecht en ander nationaal recht. Op het gebied van 'koop nu, betaal later'-krediet is in dit wetsvoorstel echter een eigenstandige beleidskeuze gemaakt die niet volgt uit de richtlijn, namelijk dat dit krediet verboden wordt voor minderjarige consumenten. Er is gekozen voor een nationaal verbod omdat uit onderzoek van de AFM blijkt dat minderjarigen zonder toestemming van hun wettelijke vertegenwoordiger op grote schaal gebruik maken van 'koop nu, betaal later'-diensten.²⁶ Dit zijn overeenkomsten die in korte tijd veelal online tot stand komen. Daarbij vond tot op heden niet of in elk geval geen grondige leeftijdsverificatie plaats.²⁷ Aangezien minderjarige consumenten zo met veel gemak een krediet kunnen aangaan terwijl zij financieel extra kwetsbaar zijn, dient 'koop nu, betaal later'-krediet onder geen beding voor hen toegankelijk te zijn, welk legitiem doel leeftijdsonderscheid in dit geval rechtvaardigt. Deze bescherming voldoet bovendien aan de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit op grond van artikel 1 van de Grondwet omdat de bescherming niet effectief op een andere wijze kan worden bereikt en niet elders kan worden geregeld dan middels een wettelijk verbod.

§6. Gevolgen

Consumentenbescherming en toegang tot krediet

Met dit wetsvoorstel komen enkele kortlopende vormen van krediet zoals kaarten met uitgestelde debitering en 'koop nu, betaal later'-diensten onder het toepassingsgebied van de Wft te vallen. Hierdoor neemt de consumentenbescherming bij het aangaan en gedurende de looptijd van de kredietovereenkomst toe. Ook deze aanbieders worden verplicht om onder andere een kredietwaardigheidsbeoordeling uit te voeren en de consument van duidelijke (pre)contractuele informatie te voorzien. Nieuwe maar ook bestaande aanbieders van krediet worden daarnaast verplicht een mate van respijt aan te houden alvorens een tenuitvoerleggingsprocedure te beginnen en om processen en beleid te hanteren voor vroegtijdige opsporing van consumenten die in financiële moeilijkheden verkeren. Dat zijn positieve gevolgen voor de consument. Tegelijkertijd zal extra regulering, waaronder toezichtskosten en nalevingskosten, ervoor zorgen dat het aanbod van voornoemd krediet duurder wordt en valt het niet uit te sluiten dat het aanbod afneemt. Zodoende kan toegenomen consumentenbescherming ten koste gaan van de prijs en eventueel het aanbod. Dit terwijl eenvoudig verkrijgbare,

²⁶ "Buy Now, Pay Later' Markupdate', AFM, april 2024.

²⁷ Ter uitvoering van de Buy Now, Pay Later (BNPL)-Gedragscode van 30 oktober 2023 spannen aangesloten 'koop-nu, betaal later'-partijen zich in om voorafgaand aan dit wettelijk verbod volledige leeftijdsverificatie uit te voeren.

kortlopende kredietvormen huishoudens ook kunnen helpen hun budget beter aan te passen aan een maandinkomen en bijvoorbeeld timingsverschillen kunnen gladstrijken tussen inkomsten en uitgaven.²⁸ Voor huishoudens met een smalle beurs voor wie dergelijk krediet een welkome aanvulling op mogelijkheden tot budgetbeheer vormt, kan dit betekenen dat zij in mindere mate toegang zullen hebben tot krediet.

Zicht op (betalingsproblemen bij) opkomende, voorheen ongereguleerde kredietvormen

Aanbieders die onder het toepassingsbereik van de richtlijn zijn komen te vallen, worden verplicht aan te sluiten bij een stelsel van kredietregistratie. Dit houdt in dat zij zowel kredieten dienen te registreren bij BKR, als BKR moeten raadplegen voorafgaand aan het verstrekken van krediet. Op individueel niveau vermindert dit het risico op overkreditering. Daarnaast wordt met de nieuw te verkrijgen BKR-gegevens op macroniveau voorkomen dat potentieel ernstige schuldenproblematiek zich aan het oog van de AFM en de maatschappij onttrekt en dat kredietnemers te veel niet-passende schulden aangaan.²⁹ Door de aansluiting van nieuwe aanbieders bij BKR, verkrijgt de AFM het nodige inzicht hierin, wat haar beter in staat stelt haar toezichthoudende en signalerende functie te vervullen. De andere kant van de medaille is dat op individueel niveau, een BKR-registratie tijdelijk gevolgen kan hebben voor de toegang van een consument tot nieuw krediet. De voorwaarden voor registratie in BKR worden geregeld in het Wetsvoorstel stelsel kredietregistratie, zoals toegelicht in paragraaf 5.

Bedrijfseffecten

Dit wetsvoorstel zal onvermijdelijk gevolgen hebben voor kortlopende vormen van krediet zoals kaarten met uitgestelde debitering en 'koop nu, betaal later'-diensten, nu zij onder meer een vergunning moeten aanvragen voor het aanbieden van krediet, aan bepaalde gedragsregels uit de Wft moeten voldoen, en een kredietwaardigheidsbeoordeling voor elke (potentiële) klant moeten uitvoeren. Dit kan mogelijk niet zonder aanpassing van het bedrijfsmodel worden opgevangen. Voor aanbieders van kaarten met uitgestelde debitering geldt dat aanbieders in ieder geval op grond van de nieuwe regels ten aanzien van (precontractuele) kosteninformatie de kosten voor het kredietproduct moeten splitsen van de kosten van overige voordelen. Het lijkt daarnaast aannemelijk dat de huidige, stevige concurrentie tussen 'koop nu, betaal later'-aanbieders verder zal toenemen.

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Meer partijen zullen aansluiten bij het Kifid, waardoor consumenten met een voorheen ongereguleerde kredietovereenkomst laagdrempelige toegang wordt geboden tot buitengerechtelijke geschilbeslechting.

Waarborgen omtrent verwerking van persoonsgegevens

Dit wetsvoorstel stelt extra kaders waaraan de kredietwaardigheidsbeoordeling door kredietgevers van (potentiële) klanten moet voldoen. Bij de

²⁸ Autoriteit Financiële Markten, Rapport Trendzicht 2025: verdiepende analyse inzake consumptief krediet en financiële kwetsbaarheid, 14 november 2024, p. 5.

²⁹ Autoriteit Financiële Markten, Rapport Trendzicht 2025: verdiepende analyse inzake consumptief krediet en financiële kwetsbaarheid, 14 november 2024, p. 23.

kredietwaardigheidsbeoordeling mag geen informatie van sociale netwerken worden gebruikt. Daarnaast mogen geen bijzondere categorieën worden gebruikt in de kredietwaardigheidsbeoordeling.

Gezien de aard van dit wetsvoorstel is een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd. Met behulp hiervan zijn op gestructureerde wijze de gevolgen en risico's voor gegevensbescherming in kaart gebracht. Hierbij is onder meer aandacht besteed aan de beginselen van gegevensminimalisering en de maatregelen en waarborgen om de risico's ten aanzien van de gegevensverwerking zoveel mogelijk te beperken.

Financiële educatie

In aanvulling op dit wetsvoorstel continueert de regering de maatregelen die zij heeft genomen ter ondersteuning van de educatie van consumenten met betrekking tot het verantwoordelijk lenen van geld en beheren van schulden. Dit doet zij onder meer via het platform Wijzer in geldzaken en de publieke campagnes of de lespakketten die in dat kader worden verstrekt.

§7. Uitvoering

PM uitvoeringstoets AFM en uitvoeringstoets AP

§8. Toezicht en handhaving

De AFM was reeds bij de implementatie van de richtlijn consumentenkrediet aangewezen als bevoegde autoriteit, ook wat betreft het toezicht op de naleving van de regels ter implementatie van de richtlijn.

De AFM heeft onder meer tot taak het uitoefenen van gedragstoezicht op financiële markten, op grond van artikel 1:25 Wft. Met betrekking tot de richtlijn betekent dit dat de AFM toezicht houdt op de naleving van die bepalingen van de richtlijn die zijn geïmplementeerd in Deel 4 van de Wft en op bepalingen in het BGfo, het Bk en de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Daarnaast is de AFM verantwoordelijk voor de handhaving op en verlening van een vergunning of registratie voor het in Nederland aanbieden van krediet, het bemiddelen in krediet of het adviseren in krediet, op grond van Deel 2 van de Wft en de Vr Wft.

De AFM kan op grond van de artikelen 1:79 en 1:80 Wft en de daarbij behorende bijlagen middels een last onder dwangsom of bestuurlijke boete handhavend optreden tegen overtredingen van vergunninghoudende partijen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het geven van een aanwijzing of het opleggen van een last onder dwangsom. Bij de implementatie van de richtlijn is tevens van de beleidsruimte gebruik gemaakt om productinterventiebevoegdheden toe te kennen aan de AFM op grond van artikel 1:77q Wft.

Een aantal bepalingen uit de richtlijn, zoals die inzake de precontractuele informatie of reclameregels zijn zowel in de Wft als het BW geregeld. In die gevallen zal naast handhaving via het privaatrecht ook sprake zijn van handhaving via het bestuursrecht door de AFM.

De handhaving van Titel 2a, Afdeling 1, van Boek 7 BW vindt in beginsel plaats via de civiele rechter. Het uitgangspunt van het consumentenrecht is dat de consument zelf, ondersteund door wetgeving, goed geïnformeerd een

overeenkomst kan sluiten. Indien zijn rechten worden geschonden, kan de consument – waar nodig in rechte of bij het Kifid – nakoming van de overeenkomst dan wel schadevergoeding, ontbinding of een andere remedie vorderen. Tegelijkertijd is het een gegeven dat consumenten vaak om verschillende redenen afzien van de mogelijkheid hun recht te halen, bijvoorbeeld omdat een gang naar de rechter relatief kostbaar is vergeleken bij de geleden schade. Tegen die achtergrond creëert de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc) bevoegdheden voor toezichthoudende instanties om het civiele consumentenrecht te handhaven als collectieve consumentenbelangen worden geschaad.³⁰ Het feit dat sprake moet zijn van schade aan *collectieve* consumentenbelangen volgt uit de definitie van inbreuk in de Whc. Hiervan is in beginsel al sprake als de processen, het beleid of de uitvoering van een marktpartij leidt tot inbreuk op het civiel consumentenrecht en daarmee de belangen van meer dan één consument worden of zijn geschaad. Waar het gaat om civiel consumentenrecht met betrekking tot financiële diensten of activiteiten, is de AFM de bevoegde toezichthouder.

Voor het consumptiefkredietrecht neergelegd in Titel 2a, Afdeling 1, van Boek 7 BW geldt dus dat de verantwoordelijkheid voor zorgvuldig handelen primair ligt bij, enerzijds, consumenten c.q. kredietnemers en, anderzijds, kredietaanbieders. Wanneer zij er onderling niet uitkomen, kunnen zij het geschil voorleggen aan het Kifid of de civiele rechter. Mocht het echter voorkomen dat een inbreuk plaatsvindt op het consumptiefkredietrecht die schade toebrengt aan collectieve consumentenbelangen waarbij het systeem van civielrechtelijke handhaving onvoldoende functioneert, moet in voorkomende gevallen publiekrechtelijke handhaving door de AFM mogelijk zijn. Om die reden breidt dit wetsvoorstel de toezichtsbevoegdheden van de AFM op grond van de Whc uit met enkele artikelen uit het BW. Deze toevoeging geeft de AFM bijvoorbeeld toezichthoudende bevoegdheid op artikel 7:58b BW met betrekking tot de verplichte kosteloze informatieverstrekking van de kredietaanbieder aan de consument en artikel 7:66 BW met betrekking tot de bevoegdheid voor consumenten om zonder opgaaf van reden binnen veertien dagen een kredietovereenkomst te ontbinden.

Tot slot heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van de AVG de taak om toezicht te houden op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens. De AP houdt derhalve toezicht op de naleving van de AVG bij de verwerking van persoonsgegevens voor de doelen van de richtlijn, bijvoorbeeld als het gaat om de persoonsgegevens die verwerkt worden in het kader van de kredietwaardigheidsbeoordeling.

§9. Financiële gevolgen

Onderverdeling in kosten

Wet- en regelgeving brengen kosten met zich mee. Er wordt in deze paragraaf onderscheid gemaakt tussen toezichtskosten enerzijds en nalevingskosten anderzijds. De eerste categorie kosten houdt verband met de vergunning van de financiële dienstverlener en de kosten als gevolg van AFM-toezicht. Nalevingskosten zijn de kosten die een financiële dienstverlener naar verwachting moet maken om te voldoen aan de verplichtingen uit de richtlijn. Beide typen kosten kunnen zowel incidenteel als structureel van aard zijn. Bij de bepaling van de kosten wordt gekeken naar de verandering die optreedt ten

³⁰ Kamerstukken II 2018-2019, 35 251, nr.3, p. 7.

opzichte van de reeds bestaande situatie. Voor sommige groepen financiële dienstverleners is de lastendruk hoger dan voor andere groepen financiële dienstverleners. Deze paragraaf staat allereerst stil bij de doelgroepen van de richtlijn, waarbij een onderverdeling wordt gemaakt tussen verschillende typen kredietaanbieders en -bemiddelaars. Er volgt daarna een uiteenzetting van de toezichtskosten per doelgroep. De toezichtskosten worden uitgedrukt in eenmalige en structurele kosten. Tot slot volgt een indicatie van de geschatte nalevingskosten, beschreven per onderwerp van de richtlijn, waarbij is aangegeven of het gaat om eenmalige of structurele kosten.

Bestaande aanbieders

Voor een groot deel van aanbieders van krediet geldt dat zij reeds onder het bereik van de Wft en Titel 2a, Afdeling 1, van Boek 7 BW vielen als gevolg van de CCDI (hierna aangeduid als 'bestaande aanbieders'). Deze partijen hebben reeds een AFM-vergunning in het kader waarvan zij al toezichtskosten moeten betalen. Alleen de nalevingskosten zullen op enkele punten stijgen, zoals hierna toegelicht. Voor aanbieders van krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand geldt dat zij gedeeltelijk al onder de Wft vielen. Waar sprake was van aflossing binnen een maand, was de Wft helemaal niet van toepassing. Waar sprake was van aflossing binnen drie maanden, was een gedeelte van de Wft van toepassing. De eerste groep komt voor het eerst onder toezicht te vallen en wordt meegerekend in de groep 'nieuwe aanbieders'. De tweede groep valt reeds onder toezicht, maar op hen worden extra verplichtingen van toepassing als gevolg van het vervallen van het maatwerkregime. Voor aanbieders van krediet in de vorm van een overschrijding geldt dat zij reeds onder de CCDI vielen, maar dat op grond van de richtlijn enkele nieuwe verplichtingen op hen van toepassing zijn. De nalevingskosten voor deze partijen zijn daarmee vergelijkbaar met de nalevingskosten voor bestaande partijen en worden hierna samen aangeduid als bestaande aanbieders. Er wordt uitgegaan van 34 bestaande aanbieders.

Nieuwe aanbieders

Als gevolg van de richtlijn komen bepaalde groepen aanbieders van krediet voor de eerste keer onder het toepassingsbereik te vallen ('nieuwe aanbieders'). Dat zijn aanbieders van 'koop nu, betaal later'-diensten, aanbieders van kaarten met uitgestelde debitering, aanbieders van huur- of leasingovereenkomsten met een optie tot koop van het object en aanbieders van een geoorloofde debetstand die binnen een maand moet worden afgelost. Hierna wordt een inschatting gegeven van de omvang van de nieuwe doelgroep, eerst per subdoelgroep en vervolgens voor het totaal nieuwe aanbieders.

'Koop nu, betaal later'-diensten

Er zijn momenteel zeven aanbieders die – als derde – 'koop nu, betaal later'-diensten leveren aan leveranciers van roerende zaken of diensten (winkels). Daarnaast zijn er enkele online platforms die zelf 'koop nu, betaal later'-diensten aanbieden. Dit bieden zij zowel aan voor eigen producten als voor producten die andere, aangesloten partijen via het platform verkopen. In beide gevallen kwalificeert de uitstel van betaling als krediet. Er zijn op dit moment drie platforms geïdentificeerd die 'koop nu, betaal later'-diensten aanbieden voor derde partijen die via het platform producten of diensten verkopen. Samen komt dit dus uit op tien aanbieders van krediet in deze subcategorie.

In deze optelsom zijn micro, kleine- en middelgrote aanbieders van krediet³¹ die als nevenactiviteit krediet aanbieden, doordat zij uitstel van betaling van meer dan 50 dagen bieden of bijvoorbeeld wel rente in rekening brengen, niet meegerekend. Het is de verwachting dat zij ervoor zullen zorgen dat zij ofwel als aanbieder niet onder het toepassingsbereik van de Wft en Titel 2a van Boek 7 BW vallen, ofwel slechts als bemiddelaar in krediet kwalificeren door gebruik van een derde partij die uitstel van betaling verleent.

Kaarten met uitgestelde debitering

Er zijn nu vier actieve aanbieders van kaarten met uitgestelde debitering. Het is niet de verwachting dat dit aantal zal toenemen, hoewel niet kan worden uitgesloten dat aanbieders van 'koop nu, betaal later'-diensten (eveneens) krediet gaan aanbieden in de vorm van kaarten met uitgestelde debitering.

Huur- of leasingsovereenkomsten met een optie tot koop

Aangezien huur- of verhuurovereenkomsten met een optie tot koop niet langer van het toepassingsgebied zijn uitgezonderd, is de verwachting dat een aantal aanbieders hiervan vergunningplichtig wordt. Hoeveel precies is onduidelijk en afhankelijk van de omstandigheden, zoals de karakteristieken van de overeenkomst waarvan aanbieders gebruikmaken. Naar schatting gaat het om ongeveer vijftig aanbieders (variërend van aanbieders van autolease tot aanbieders van witgoed), waarbij wordt opgemerkt dat een deel van deze partijen mogelijk de propositie aanpast om buiten het toepassingsbereik van de richtlijn en de Wft te blijven.

Kredietbemiddelaars

Leveranciers van roerende zaken of diensten, zoals winkels, die gebruik maken van 'koop nu, betaal later'-diensten van een derde, treden op als bemiddelaar in krediet. Voor dit voorstel is een inschatting gemaakt dat het gaat om 80 partijen.

Aangezien huur- of verhuurovereenkomsten met een optie tot koop of intentie tot koop niet langer van het toepassingsgebied zijn uitgezonderd, zullen mogelijk ook nieuwe partijen optreden als bemiddelaar in krediet. Net als geldt voor het aantal nieuwe aanbieders, is niet duidelijk om hoeveel nieuwe partijen dit gaat. Mogelijk gaat het om 50 tot 80 nieuwe partijen.

Eenmalige toezichtskosten AFM

De eenmalige regeldrukkosten voor een nieuwe kredietaanbieder bestaan uit aan de AFM verschuldigde heffingen voor de behandeling van zijn vergunningaanvraag. Bij de behandeling van de vergunningaanvraag beoordeelt de AFM onder meer of de (voorgenomen) dienstverlening en bedrijfsvoering van de aanvrager voldoen aan de daarvoor geldende wettelijke voorschriften. Daarbij dient de AFM te beoordelen of de aanvrager beschikt over robuuste governanceregelingen en adequate interne controlemechanismen. Voor de behandeling van die vergunningaanvraag zal een bedrag van €14.600 verschuldigd zijn. Met de in het kader van de behandeling van de vergunningaanvraag te beoordelen betrouwbaarheid van de dagelijks beleidsbepalers, medebeleidsbepalers en leden van het toezichthoudend orgaan is een bedrag van €700 per persoon gemoeid. Voor

³¹ Kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen.

het in de kader van de behandeling van de vergunningaanvraag toetsen van de geschiktheid van de dagelijks beleidsbepalers en leden van het toezichthoudend orgaan van de kredietaanbieder zal een heffing van €2.900 per persoon verschuldigd zijn. Voor de behandeling van de vergunningaanvraag en de uitvoering van de betrouwbaarheids- en geschiktheidstoetsen is derhalve tenminste €21.800 ($€14.600 + 2*€700 + 2*€2.900$) verschuldigd. Ten behoeve van de beoordeling van de vergunningaanvraag en het doorvoeren van de betrouwbaarheids- en geschiktheidstoetsingen zal een kredietaanbieder kosten moeten maken voor het opstellen, verzamelen en verzenden van de daartoe benodigde gegevens en bescheiden. Naar schatting zal een hoogopgeleide medewerker van een kredietaanbieder hier 40 uur aan kwijt zijn. De eenmalige regeldrukkosten daarvoor bedragen naar schatting €2160 ($40*€54$). In totaal komen de (minimale) eenmalige regeldrukkosten voor een kredietaanbieder daarmee op € 23.960 ($€21.800 + €2.160$).

Voor aanbieders van kaarten met uitgestelde debitering geldt dat zij op grond van artikel 2:61 Wft mogelijk gebruik kunnen maken van een uitzondering op de vergunningplicht van artikel 2:60 Wft, bijvoorbeeld omdat zij een bank zijn. Voor hen gelden dan geen eenmalige toezichtskosten.

Voor aanbieders van 'koop nu, betaal later'-diensten geldt dat zij op grond van artikel 2:80, vierde lid, Wft, verantwoordelijk zijn voor de registratie van registratieplichtige partijen die voor hen bemiddelen.³² De aanbieder, waar het toezicht zich voornamelijk op zal richten, draagt de kosten van de aanmelding. Naar schatting zal een hoogopgeleide medewerker van een kredietaanbieder hier drie uur aan kwijt zijn ad €54 per aanmelding. De kosten die de AFM in rekening brengt voor het in behandeling nemen van de registratie zullen naar verwachting €300 bedragen. In totaal komen de eenmalige regeldrukkosten per registratie van een registratieplichtige bemiddelaar in 'koop nu, betaal later'-krediet daarmee op €462 ($3*€54 + €300$). Voor grote bemiddelaars in 'koop nu, betaal later'-krediet zijn dus geen eenmalige toezichtskosten van toepassing en zullen de regeldrukkosten ter voorbereiding van de registratie waarschijnlijk zeer beperkt zijn.

Tot slot geldt voor het grootbedrijf dat optreedt als bemiddelaar in 'koop nu, betaal later'-krediet het normale regime van een vergunningplicht op grond van artikel 2:80 Wft indien zij bemiddelen in krediet met een looptijd langer drie maanden. Zij kunnen dan immers niet gebruikmaken van het lichtere regime van de registratieplicht, die alleen geldt voor kortlopende kredieten. Hierdoor zouden zij eveneens eenmalige toezichtskosten verschuldigd zijn. Aangezien grote bemiddelaars niet onder een vergunningplicht zullen willen komen te vallen, zullen zij naar verwachting ervoor zorgen dat de kredieten die worden aangeboden de genoemde termijn van drie maanden niet overschrijden. De eenmalige toezichtskosten volgend uit de vergunningplicht worden dus geschat op nihil. Het zou kunnen dat het bedrijfsmodel van 'koop nu, betaal later'-aanbieders en het grootbedrijf dat met hen samenwerkt in de toekomst grondig wordt herzien, en dat krediet wordt aangeboden met een langere looptijd. Hierdoor zouden deze kosten wel verschuldigd worden. Dit scenario lijkt momenteel echter niet reëel.

³² Kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in de zin van 'Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen' die bemiddelen in 'koop nu, betaal later'-krediet zijn uitgezonderd van de registratieplicht.

Doorlopende toezichtskosten AFM

Voor nieuwe en bestaande kredietaanbieders geldt dat zij naast de eenmalige kosten voor het aanvragen van de vergunning bij de AFM tevens doorlopende toezichtskosten betalen. De kosten bestaan uit een basisbedrag van €2.568 per jaar (gebaseerd op kalenderjaar 2024) + €7,77 per klant. Vanaf 5000 klanten geldt een staffel met fors lagere variabele kosten. De doorlopende toezichtskosten voor een kredietaanbieder komen daarmee minimaal op €2568.

Eenmalige en doorlopende nalevingskosten, niet zijnde toezichtskosten

De verplichtingen uit de richtlijn waar naar verwachting nalevingskosten uit voortvloeien zien op de precontractuele-informatieverplichtingen, kredietwaardigheidsbeoordeling, toegang tot een databank (BKR), inhoud van de kredietovereenkomst, vroegsignalering en doorverwijzing van de consument bij financiële problemen, gedragsregels, vakbekwaamheidseisen en ten slotte de interne klachtprocedure en aansluiting bij een geschilleninstantie.

Precontractuele informatie en de inhoud van de overeenkomst (artikelen 9, 10, 12, 13, 20, 21, 24 en 25 en 38 van de richtlijn)

Voor nieuwe aanbieders zijn de precontractuele-informatieverplichtingen op grond van de richtlijn geheel nieuw. Naleving hiervan vergt een eenmalige investering om de bedrijfssystemen – waaronder automatiseringssystemen – zodanig aan te passen dat de voorgeschreven (standaard)informatie bij elke kredietverlening eenvoudig kan worden verstrekt. De eenmalige aanpassingskosten kunnen per onderneming aanzienlijk verschillen, omdat deze onder meer afhankelijk zijn van de grootte van de onderneming en de gebruikte systemen. Ook zijn deze afhankelijk van het type kredietovereenkomst dat doorgaans wordt verstrekt. Dit omdat voor bepaalde kredieten een minder zwaar, proportioneel informatieverstrekkingsregime geldt, als gevolg van de gedeeltelijke gebruikmaking van de lidstaatoptie uit artikel 2, achtste lid, van de richtlijn.

In het implementatiewetsvoorstel van de CCDI werden de kosten voor aanpassing van de systemen om te kunnen voldoen aan precontractuele-informatieverplichtingen gezamenlijk geschat op € 30.000. Deze schatting wordt ook in dit voorstel aangehouden, maar gecorrigeerd conform de inflatiecorrectie zoals toegepast in de richtlijn.³³ Aldus worden deze eenmalige kosten geschat op €40.000. De systemen dienen bovendien periodiek *up to date* gehouden te worden. De kosten hiervoor worden geschat op €3.000 tot €15.000 per jaar.

Voor bestaande aanbieders geldt dat de bepalingen inzake precontractuele informatie en de vereisten aan de inhoud van de kredietovereenkomst in dit wetsvoorstel zijn aangevuld ten opzichte van de CCDI. De aanpassingen houden in dat kredietaanbieders en kredietbemiddelaars een adequate toelichting dienen te verstrekken bij voorgestelde kredietovereenkomsten en eventuele nevendiensten. Daarnaast geldt een extra informatieplicht voor kredietaanbieders wanneer zij gebruikmaken van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens om een gepersonaliseerd aanbod aan te kunnen doen en stelt de richtlijn eisen ten aanzien van het standaard ESIC-formulier. Om

³³ Overweging 20 van de preambule van de richtlijn.

aan deze verplichtingen te voldoen, zullen aanbieders eenmalig aanpassingen moeten doorvoeren in de precontractuele-informatiedocumenten. Dit kost een hoogopgeleide medewerker (uurloon €54) naar schatting twintig uur, waardoor de kostenraming hiervoor uitkomt op $(20 \times 54 =)$ €1.080 per type kredietproduct.

Voor kredietbemiddelaars zullen – tot slot – de eenmalige en structurele nalevingskosten beperkt zijn in vergelijking met de kosten voor aanbieders. In de meeste gevallen zullen namelijk de aanbieders (en niet de bemiddelaars) de consument voorzien van de verplichte (pre)contractuele informatie, behoudens wellicht de informatie genoemd in artikel 38 van de richtlijn.

Kredietbemiddelaars zullen naar verwachting voornamelijk kosten maken tijdens de afstemming met de aanbieder om ervoor te zorgen dat juist en volledig aan alle precontractuele-informatieverplichtingen wordt voldaan. De eenmalige nalevingskosten voor nieuwe kredietbemiddelaars worden geschat op €5.000 tot €10.000 en de structurele nalevingskosten op €500 tot €5.000 per jaar per bemiddelaar.

Kredietwaardigheidsbeoordeling (artikel 18 en 19 van de richtlijn)

De kredietwaardigheidsbeoordeling levert voor nieuwe aanbieders eenmalige en structurele nalevingskosten op die zij op dit moment nog niet dragen. Zij moeten hiervoor processen inrichten en beleid opstellen, waarvoor de eenmalige nalevingskosten worden geschat op €25.000 tot €250.000. De structurele nalevingskosten, bestaande uit het onderhoud van de relevante ICT-systemen en het in stand houden van het beleid en de processen ten aanzien van de kredietwaardigheidsbeoordeling, bedragen naar schatting tussen €15.000 en €100.000 op jaarbasis.

Indien een kredietwaardigheidsbeoordeling niet geautomatiseerd kan worden uitgevoerd, zal dit handmatig moeten gebeuren. Voor welk percentage van de beoordelingen dit geldt, hangt voornamelijk af van de kredietsoort die de aanbieder doorgaans verstrekt en het bedrijfsmodel van de aanbieder. Naar verwachting zullen bijvoorbeeld grote aanbieders (zoals van bijvoorbeeld 'koop nu, betaal later'-diensten) zeer weinig kredietwaardigheidsbeoordelingen handmatig uitvoeren, terwijl andere aanbieders, bijvoorbeeld van (luxere) kaarten met uitgestelde debitering dat vaker ook handmatig zullen doen. Alles afwegende gaat dit voorstel uit van een gemiddelde van 15.000 handmatige beoordelingen per aanbieder. Verwacht wordt dat een administratief medewerker (uurloon €39) per beoordeling gemiddeld een halfuur bezig is, waardoor de additionele, geschatte, structurele nalevingskosten voor nieuwe aanbieders op dit punt uitkomen op jaarlijks $(0,5 \times 15.000 \times 39 =)$ €292.500.

De kredietwaardigheidsbeoordeling moet op grond van artikel 18 van de richtlijn daarnaast ook aan aanvullende eisen voldoen die op grond van de CCDI nog niet golden. De hiermee gemoeide kosten zijn nieuw voor zowel nieuwe als voor bestaande aanbieders. Voornamelijk relevant is dat de van de consument te ontvangen informatie geen bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de AVG mag bevatten. Dat is lastig, want het valt niet uit te sluiten dat de door de consument aan te leveren informatie dergelijke persoonsgegevens bevat. Om dat te ondervangen, is het de aanbieder toegestaan bijzondere categorieën van persoonsgegevens te verwerken als dat – kort gezegd – noodzakelijk is voor de kredietwaardigheidsbeoordeling en indien de verwerking is afgescheiden van het beoordelingsproces. Deze afscheiding kan worden vormgegeven ofwel door de inrichting van een aparte afdeling bij de aanbieder zelf (met zogeheten

Chinese walls) waar de persoonsgegevens worden verwerkt en eventuele bijzondere categorieën worden weggelakt, ofwel door daarvoor een derde partij in te huren. Mogelijk zal het lakken deels geautomatiseerd kunnen worden uitgevoerd, wat voornamelijk voor grote aanbieders financieel aantrekkelijk zal zijn. De structurele kosten voor het onderhouden van een dergelijk systeem of het uitbesteden van de gegevensverwerking worden geschat op €10.000 tot €50.000 per jaar. Daarnaast wordt geschat dat een aanbieder gemiddeld 1,5 fte administratief medewerkers nodig heeft ter controle en aanvulling van de geautomatiseerde gegevensverwerking, waarvan de kosten uitkomen op $(1,5 \times 1840 \times 39 =) €107.640$.

Aansluiting, registratie en raadpleging van BKR leveren voor nieuwe aanbieders onder dit wetsvoorstel nalevingskosten op. Deze kosten worden niet in deze wet geregeld, maar worden nader geregeld bij of krachtens de Wet stelsel kredietregistratie.

Vroegsignalering financiële problemen

Zowel bestaande als nieuwe kredietaanbieders moeten op grond van de richtlijn processen en beleid hebben voor vroegtijdige opsporing en doorverwijzing van consumenten in financiële moeilijkheden. Het inrichten van deze processen en dit beleid leidt tot eenmalige en structurele nalevingskosten. De kosten voor aanpassing van de geautomatiseerde systemen worden geschat op €5.000 tot €15.000. Daarnaast dient de kredietaanbieder een (standaard)informatiedocument op te stellen dat hij kan sturen aan een consument in financiële moeilijkheden. Naar schatting zal een hoogopgeleide medewerker (uurloon €54) hier ongeveer vijf uur voor nodig hebben. Afstemming met hogere leidinggevenden, leden van de raad van bestuur of de raad van commissarissen zal voor hen maximaal twee uur in beslag nemen (uurloon €77). Samen komen de minimale kosten uit op $(5 \times €54 + 2 \times 2 \times €77 =) €578,-$ per aanbieder.

Interne klachtenregeling en klachtprocedure bij Kifid

Partijen die nieuw onder het toepassingsbereik van de richtlijn komen te vallen, dienen een interne klachtenprocedure op te stellen (dan wel te evalueren en waar nodig aan te passen) en daaraan uitvoering te geven. Hieraan zijn eenmalige en structurele nalevingskosten verbonden. Twee hoogopgeleide medewerkers (uurloon €54) zullen naar verwachting beide twintig uur nodig hebben voor het evalueren dan wel opstellen van een interne klachtenprocedure. Afstemming met hogere leidinggevenden, leden van de raad van bestuur of de raad van commissarissen zal maximaal zes uur in beslag nemen (uurloon €77). De eenmalige kosten zullen naar verwachting dus $(20 \times 2 \times €54 + 2 \times 6 \times €77 =) €3.084,-$ bedragen. De structurele kosten hangen af van het aantal klachten dat de aanbieder of bemiddelaar binnenkrijgt, wat weer afhangt van de grootte en het klantenbestand van de betreffende partij. Naar schatting zal gemiddeld 1 fte hoogopgeleide medewerker (uurloon €54) nodig zijn om doorlopend aan de klachtenprocedure invulling te geven. De geschatte kosten hiervoor komen uit op $(1840 \times €54 =) €99.360$.

Daarnaast moeten nieuwe aanbieders zich aansluiten bij het Kifid. Voor financiële dienstverleners is de jaarlijkse bijdrage afhankelijk van het aantal werknemers. Dit varieert van €120,- (1 fte) tot €5740,- of meer bij 200 fte of meer.

Wijziging van de kredietovereenkomst en respijtmaatregelen

Voor de artikelen 22, 23 en 35 wordt verwezen naar de Memorie van

Toelichting van de Implementatiewet kredietsserviciers en kredietkopers waarin deze bepalingen zijn geïmplementeerd.³⁴

§10. Advies en consultatie

PM

§11. Overgangsrecht en inwerkingtreding

Artikel 47 van de richtlijn schrijft het overgangsrecht voor. De huidige regels uit de Wft en uit Titel 2a, Afdeling 1, van Boek 7 BW blijven van toepassing voor bestaande overeenkomsten. Voor nieuwe overeenkomsten die zijn gesloten na inwerkingtreding van deze wet, geldt het nieuwe recht ingevolge deze implementatiewet. Voor kredietovereenkomsten met een onbepaalde looptijd die reeds bestaan op 20 november 2026 geldt een bijzonder overgangsregime zoals bedoeld in artikel 47 van de richtlijn.

De richtlijn schrijft uiterlijke toepassing voor op 20 november 2026. Deze wet treedt daarom in werking op 20 november 2026, tenzij het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst wordt uitgegeven op een latere dag dan 19 november 2026, in welk geval deze wet op de daaropvolgende dag in werking treedt.

ARTIKELSGEWIJS

ARTIKEL I (Wet op het financieel toezicht)

A

Als gevolg van de uitbreiding van het toepassingsbereik tot diverse kortlopende kredieten, zoals 'koop nu, betaal later'-diensten, is, ter verduidelijking de reeds bestaande definitie van krediet in artikel 1:1 uitgebreid met 'het verlenen van uitstel van betaling'.

B

Artikel 1:16 wordt gewijzigd om productinterventie door de AFM op basis van artikel 1:77q van het voorstel mogelijk te maken ten aanzien van aanbieders die krediet aanbieden vanuit een vestiging in een andere lidstaat en waarbij deze financiële dienst kan worden aangemerkt als dienst van de informatiemaatschappij als bedoeld in 3:15d, derde lid BW. Onder dienst van de informatiemaatschappij wordt volgens dit lid verstaan elke dienst die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand en op individueel verzoek van de afnemer van de dienst wordt verricht zonder dat partijen gelijktijdig op dezelfde plaats aanwezig zijn. De richtlijn biedt hiervoor in artikel 41, negende lid, van de richtlijn, expliciet de mogelijkheid, evenals artikel 3, derde lid, van de Richtlijn inzake elektronische handel (2000/31/EG), zoals geïmplementeerd in artikel V van de Aanpassingswet richtlijn inzake elektronische handel.

C

³⁴ Implementatiewet richtlijn kredietsserviciers en kredietkopers, te raadplegen via: <https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK014084>

Met de wijzigingen in artikel 1:20 wordt een aantal bijzondere vormen van kredietverlening van de toepassing van de Wft uitgezonderd, zoals voorgeschreven door de richtlijn. Een aantal uitzonderingen komt op grond van de richtlijn te vervallen, met als gevolg dat meer vormen van kredietverlening onder het toepassingsbereik van de Wft vallen. Enkele kredietovereenkomsten zijn niet langer uitgezonderd van de richtlijn omdat dit potentieel nadelige producten zijn, vanwege de hoge kosten die eraan verbonden zijn of de hoge vergoedingen bij gemiste betalingen.³⁵ Als gevolg hiervan worden wijzigingen doorgevoerd in lid 1, onderdeel c, e en lid 2 en wordt een derde lid toegevoegd.

Onderdeel c wordt gewijzigd als gevolg van de implementatie van artikel 2, tweede lid, onderdeel g, van de richtlijn. In dit onderdeel wordt het toepassingsbereik van de Wft uitgebreid tot (i) huur- of verhuurovereenkomsten met een (schriftelijk overeengekomen) optie tot aankoop van de zaak waarop de overeenkomst betrekking heeft en tot (ii) huur- of verhuurovereenkomsten waarbij partijen de intentie hebben om na afloop van de overeenkomst het eigendom van de zaak aan de consument over te dragen. Deze huur- of verhuurovereenkomsten met een dergelijke (ongeschreven) 'intentie tot koop' vallen niet expliciet onder het toepassingsbereik van de richtlijn, maar worden wel nadrukkelijk onder het toepassingsbereik van de Wft gebracht om de consumentenbescherming bij deze overeenkomsten gelijk te trekken met die bij overeenkomsten met een geschreven optie tot koop. Indien dit niet zou worden gedaan, zou dat naar verwachting tot gevolg hebben dat aanbieders de formele, geschreven optie uit hun (standaard)overeenkomsten schrappen, maar desondanks als staande praktijk na afloop van de overeenkomst de zaak aan de consument (blijven) aanbieden. Dit zou in de praktijk geen verschil opleveren voor de consument – aan wie de zaak linksom of rechtsom blijft worden aangeboden – maar zou er wel voor zorgen dat de overeenkomsten buiten het toepassingsbereik van de Wft blijven. Dat gaat in tegen het beoogde effect van de richtlijn en de verplichting voor lidstaten ingevolge artikel 43, tweede lid, van de richtlijn om ervoor te zorgen dat de bepalingen van nationaal recht niet kunnen worden omzeild door de wijze waarop overeenkomsten worden geformuleerd. Dit neemt niet weg dat het mogelijk blijft voor aanbieders om op incidentele basis na afloop van de kredietovereenkomst de zaak aan de consument te verkopen, bijvoorbeeld op verzoek van de consument.

Huurkoopovereenkomsten waarbij het eigendom van de zaak waarop de overeenkomst betrekking heeft aan het einde van de looptijd van die overeenkomst overgaat op de consument vielen reeds onder het toepassingsbereik, nu een dergelijke overeenkomst niet kwalificeert als huur of verhuur en daarmee niet is uitgezonderd in artikel 1:20 Wft.

Bepaalde vormen van uitgestelde betaling vallen voortaan binnen het toepassingsbereik van de richtlijn. Het gaat bijvoorbeeld om kaarten met uitgestelde debitering, maar ook 'koop nu, betaal later'-diensten. Omdat een uitgestelde betaling ook juist een gangbare handelspraktijk kan zijn, is beoogd sommige vormen van uitgestelde betaling in de richtlijn uit te zonderen van het toepassingsbereik. Het gaat bijvoorbeeld om ziekenhuisrekeningen die later betaald mogen worden.³⁶ Artikel 58, derde lid, onderdelen d en e, van Boek 7

³⁵ Overweging 15 van de preambule van de richtlijn. Dit zijn potentieel nadelige producten, vanwege de hoge kosten die eraan verbonden zijn of de hoge vergoedingen bij gemiste betalingen.

³⁶ Overweging 17 van de preambule van de richtlijn.

BW implementeren de hiervoor genoemde uitzondering, waarnaar in artikel 1:20, eerste lid, onderdeel e, Wft wordt verwezen. Deze worden hier toegelicht.

De uitzonderingsgrond voor uitstel van betaling is opgedeeld in twee categorieën regels, waarbij de tweede categorie strengere eisen kent om te kunnen vallen onder de uitzondering. De eerste categorie, die in artikel 58, derde lid, onderdeel d, van Boek 7 BW is geïmplementeerd, is van toepassing in de situatie waarin de leverancier van roerende zaken of de dienstverlener een mkb-onderneming is in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) óf als de overeenkomst niet een dienst van de informatiemaatschappij is in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van Richtlijn (EU) 2015/1535 die op afstand wordt gesloten.³⁷ Dit zijn dus ofwel fysieke winkels of dienstverleners zoals tandarts, ofwel kleine of middelgrote online leveranciers of dienstverleners. Voor deze categorie geldt dat de overeenkomst buiten het toepassingsbereik valt van de Wft indien aan de volgende drie voorwaarden is voldaan: i) er is geen sprake van een derde die krediet aanbiedt of een platform, ii) de betaling wordt in het geheel verricht binnen 50 dagen na levering en iii) de aankoopprijs wordt zonder rente en zonder andere kosten betaald, behalve waar het gaat om beperkte kosten wegens betalingsachterstand, verschuldigd overeenkomstig het nationale recht.

De eerste eis is dus dat er geen sprake is van een derde die krediet aanbiedt en dat het uitstel van betaling niet op een platform wordt geboden. De definitie van platform volgt uit artikel 57, eerste lid, onderdeel ab, boek 7 BW. Maakt een online mkb-winkel of een fysieke winkel of dienstverlener gebruik van een derde partij die krediet aanbiedt, wat het geval is bij 'koop nu, betaal later'-diensten, dan is altijd sprake van een overeenkomst die onder het toepassingsbereik valt van Titel 2a van Boek 7 BW en de Wft. Ook bij verkoop op een platform waarbij het platform uitstel van betaling biedt, valt de overeenkomst onder het toepassingsbereik. Dit geldt ongeacht of i) de consument via het platform van een aangesloten verkoper koopt – waarbij het platform als derde uitstel van betaling verleent – of ii) de consument direct van het platform koopt, waarbij het platform uitstel van betaling verleent voor producten onder eigen naam of label of uit eigen voorraad (en waarbij geen sprake is van een derde die uitstel van betaling verleent). De eerste situatie valt onder de richtlijn; voor de tweede situatie is gebruik gemaakt van de beleidsruimte die de richtlijn biedt. Voor een toelichting daarop wordt verwezen naar paragraaf 4 van deze toelichting.

De tweede eis is dat de betaling moet worden verricht vóór afloop van de in artikel 58, derde lid, onderdelen d en e, van Boek 7 BW genoemde betalingstermijn van 50 of 14 dagen. De betalingstermijn vangt aan vanaf het moment van levering. Wanneer dit moment van levering is, volgt uit het BW. Voor de levering van roerende zaken geldt dat dit het moment is waarop aan de verkrijger het bezit van de zaak wordt verschafft, ingevolge artikel 3:90 BW. Ook wanneer de levering onder opschortende voorwaarde wordt gedaan, bijvoorbeeld onder voorwaarde van betaling, geldt het moment waarop bezit van de zaak wordt verschafft, ingevolge artikel 3:91 BW.

³⁷ Met een overeenkomst of afstand wordt de overeenkomst bedoeld in de zin van artikel 2, punt 7, van de Richtlijn (EU) 2011/85 (Richtlijn consumentenrechten). Deze definitie is ook opgenomen in artikel 230g, onderdeel e, van Boek 6 BW.

De derde eis is dat de aankoopprijs zonder rente en zonder andere kosten wordt betaald, en slechts redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte worden gerekend. Daarbij geldt artikel 96, tweede lid, onderdeel c, van Boek 6 BW en de tarieven als genoemd in het Besluit vergoeding voor buitengerechterlijke incassokosten.

De tweede categorie, die in artikel 58, derde lid, onderdeel e, van Boek 7 BW is geïmplementeerd, kent zwaardere aanvullende eisen indien de leverancier van roerende zaken of dienstverlener geen mkb-onderneming is in de zin van Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) én als de overeenkomst een dienst van de informatiemaatschappij is in de zin van artikel 1 lid 1 onderdeel b van Richtlijn (EU) 2015/1535 die op afstand wordt gesloten.³⁸ Dit zijn grote online leveranciers of dienstverleners, zoals grote online webshops. Voor deze categorie is geen sprake van een overeenkomst die onder het toepassingsbereik valt van de Wft, indien aan de volgende drie voorwaarden is voldaan: i) er is geen sprake van een derde die krediet aanbiedt of overkoopt, of van een platform, ii) de betaling wordt in het geheel verricht binnen 14 dagen na levering en iii) de aankoopprijs wordt zonder rente en zonder andere kosten betaald, behalve waar het gaat om beperkte kosten wegens betalingsachterstand, verschuldigd overeenkomstig het nationale recht. In tegenstelling tot de eerste categorie bedraagt de maximale betalingstermijn 14 dagen en mag er geen sprake zijn van een derde die krediet overkoopt, wat het geval is bij *factoring*. Indien de derde partij de vordering overneemt van de leverancier dan wel dienstverlener, kan geen gebruik gemaakt worden van deze uitzonderingsgrond en valt de overeenkomst binnen het toepassingsbereik van de Wft.

In de tabel hieronder is met een aantal voorbeelden inzichtelijk gemaakt welke vormen van uitgestelde betaling in ieder geval onder het toepassingsbereik vallen van de Wft en welke vormen mogelijk onder een uitzondering vallen. Dit overzicht is ter illustratie. De wettekst blijft leidend.

Valt onder de Wft	Valt onder uitzondering
Elke vorm van uitstel van betaling waarbij een <u>derde</u> krediet aanbiedt. Bijvoorbeeld: Een winkel biedt als één van de betaalopties 'koop nu, betaal later'-diensten aan van een derde partij.	Uitstel van betaling verleend door (i) een mkb-onderneming of door (ii) grootbedrijf met een fysieke winkel onder de voorwaarden dat: - binnen 50 dagen de betaling volledig moet zijn verricht; en - er geen rente of andere kosten worden gerekend, met uitzondering van redelijke kosten bij niet-nakoming. Let op: hierbij mag krediet niet worden <i>aangeboden</i> door een derde, maar mag het wel worden <i>overgekocht</i> (factoring) Bijvoorbeeld:

³⁸ Met een overeenkomst of afstand wordt de overeenkomst bedoeld in de zin van artikel 2, punt 7, van de Richtlijn (EU) 2011/85 (Richtlijn consumentenrechten). Deze definitie is ook opgenomen in artikel 230g, onderdeel e, van Boek 6 BW.

	• Een fietsenmaker biedt de optie om de factuur twee maanden later te betalen. • Een tandarts verkoopt zijn vorderingen aan een derde partij waarbij de betaling na 30 dagen moet zijn verricht.
Elke vorm van uitstel van betaling op een <u>platform</u>, ongeacht of het gaat om producten van het platform (onder label van het platform of uit voorraad van het platform) of om producten van een derde die via het platform verkoopt. Bijvoorbeeld: • Een platform verkoopt op het platform boeken uit eigen voorraad, waarbij uitstel van betaling wordt gegeven. • Een uitgever verkoopt boeken via een platform waarvoor het platform uitstel van betaling verleent. Ook deze situatie is onder het toepassingsbereik gebracht van de Wft en Titel 2a van Boek 7 BW door gebruik te maken van de beleidsruimte die de richtlijn biedt. Voor een toelichting daarop wordt verwezen naar § 4 van deze toelichting.	Uitstel van betaling verleend door een grote webwinkel (geen mkb-onderneming) zonder fysieke winkel onder de voorwaarden dat: a. binnen 14 dagen de betaling volledig moet zijn verricht; b. er geen rente of andere kosten worden gerekend, met uitzondering van redelijke kosten bij niet-nakoming; en c. er niet wordt gedaan aan factoring. Bijvoorbeeld: • Een grote webwinkel biedt de mogelijkheid een aangeschafte laptop binnen 14 dagen te betalen.
Elke vorm van uitstel van betaling <u>tegen bepaalde kosten</u> zoals rente, met uitzondering van redelijke kosten bij niet-nakoming. Bijvoorbeeld: • Een winkel biedt voor €2,- uitgestelde betaling aan als één van de betaalopties. • Een winkel rekent rente over de looptijd waarin de betaling voldaan moet zijn.	
Uitstel van betaling dat niet voldoet aan de voorwaarden voor de uitzondering zoals genoemd in de rechterkolom.	

Het tweede lid van artikel 1:20 wordt gewijzigd. Met de komst van de richtlijn is een kredietovereenkomst in de vorm van een geoorloofde debetstand waarbij binnen een maand wordt afgelost binnen het toepassingsbereik komen te vallen en is er geen ruimte meer voor een licht regime, zoals dat ook in het nationale recht gold.³⁹ De maatwerkregeling voor de geoorloofde debetstand (roodstand) vervalt en het tweede lid wordt vervangen door een

³⁹ Overweging 15 van de preambule van de richtlijn.

maatwerkregeling voor kredietovereenkomsten in de vorm van overschrijding. Hiermee wordt artikel 2, vierde lid, onderdeel a, van de richtlijn geïmplementeerd.

Tot slot wordt er een derde lid aan artikel 1:20 toegevoegd dat een overgangsregeling bevat. Dit lid implementeert artikel 47 van de richtlijn en bepaalt dat de relevante wijzigingen van de Wft in deze wet niet van toepassing zijn op bestaande kredietovereenkomsten die voor inwerkingtreding van deze wet zijn gesloten. De oude bepalingen van de Wft blijven op die kredietovereenkomsten van toepassing. Enkele gewijzigde bepalingen van het BW zullen wel van toepassing zijn op kredietovereenkomsten van onbepaalde tijd die waren gesloten voor inwerkingtreding van deze wet. Dat wordt hieronder toegelicht bij de artikelsgewijze toelichting van artikel IV.

D

Artikel 1:77q implementeert artikel 41, negende lid, van de richtlijn. Middels dit artikel wordt gebruik gemaakt van de beleidsruimte om de AFM productinterventiebevoegdheden toe te kennen. De richtlijn schrijft niet voor op welke wijze de productinterventie moet worden ingekleed. Daarom voorziet artikel 1:77q in de voorwaarden voor gebruikmaking van deze bevoegdheid. Er is gedeeltelijk aangesloten bij de bestaande productinterventiebevoegdheden van de AFM, die volgen uit artikel 42 van de richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten.⁴⁰

Het eerste lid regelt dat de AFM een verbod of beperking kan opleggen om bepaalde kredieten of kredieten met bepaalde specifieke aan te bieden of om bepaalde marktpraktijken te verrichten. Er is sprake van een brede bevoegdheid: een verbod of beperking kan ook worden opgelegd voordat bepaalde kredieten of kredieten met bepaalde specifieke kenmerken op de markt zijn gebracht.

Uit het tweede lid volgen de onderdelen op grond waarvan de AFM beoordeelt of zij gebruik mag maken van de bevoegdheid. Ten eerste moet een krediet of marktpraktijk een significante reden tot bezorgdheid vormen over de consumentenbescherming. Er hoeft derhalve geen sprake te zijn van een overtreding. Tevens moet worden geconcludeerd dat andere bevoegdheden voor toezicht of handhaving niet volstaan of niet doelmatig of evenredig is om de bezorgdheid af te wenden. Hieruit kan worden afgeleid dat de bevoegdheid alleen in uitzonderlijke gevallen kan worden ingezet. Normaal gesproken zullen bijvoorbeeld de regels uit de richtlijn, geïmplementeerd in de Wft en het BW, afdoende zijn om de consumentenbescherming te borgen. Van een uitzonderlijk geval kan bijvoorbeeld sprake zijn bij (technologische) ontwikkelingen waarin de richtlijn niet voorziet en daardoor niet effectief kan worden opgetreden.

Het derde lid regelt een delegatiegrondslag om bij algemene maatregel van bestuur de criteria en factoren nader uit te werken die de AFM in aanmerking kan nemen bij de beoordeling of sprake is van een significante reden tot bezorgdheid over de consumentenbescherming.

E

⁴⁰ Richtlijn (EU) 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten (MiFID II).

Met de nieuwe registratieplicht voor de in artikel 2:81 beschreven specifieke groep grote bemiddelaars in krediet is ook aanpassing nodig van artikel 1:107. Door opname in het tweede lid onder 11°, van een verwijzing naar artikel 2:81, vierde lid, onderdeel b, wordt geregeld dat de registerhouder, de AFM, zorgdraagt voor inschrijving van deze categorie bemiddelaars in het openbaar register.

F

In dit artikel wordt artikel 37, eerste lid, van de richtlijn, geïmplementeerd waaruit een toelatings- dan wel registratievereiste voor aanbieders van krediet en bemiddelaars in krediet volgt. Aanbieders zijn op grond van artikel 2:60 Wft al verplicht om een vergunning voor het aanbieden van krediet aan te vragen bij de AFM. Voor bemiddelaars in krediet volgt de vergunningplicht uit artikel 2:80 Wft.

Als gevolg van de richtlijnimplementatie vallen meer partijen onder de vergunningplicht van artikel 2:80, zoals leveranciers van roerende zaken of aanbieders die 'koop nu, betaal later'-diensten aanbieden via een derde partij, zoals fysieke winkels of webwinkels. Voor deze leveranciers van roerende zaken of diensten is in artikel 2:81 een vierde lid ingevoegd, dat een registratieplicht in plaats van een vergunningplicht regelt. Deze registratieplicht komt te bestaan naast de registratieplicht uit artikel 2:81, tweede lid, voor verbonden bemiddelaars. De delegatiegrondslag uit het vijfde lid (nieuw) is daarop aangepast om ook regels te kunnen stellen met betrekking tot het vierde lid (nieuw), onderdeel b.

Bij dit nieuwe regime van artikel 2:81, vierde lid wordt, in tegenstelling tot het regime voor verbonden bemiddelaars uit het tweede lid, dat ook van toepassing kan zijn bij bemiddeling in andere financiële producten dan krediet, niet de voorwaarde van aansluiting bij slechts één aanbieder van krediet gesteld, maar bestaat de mogelijkheid voor leveranciers van roerende zaken of diensten om te bemiddelen voor meerdere aanbieders. Voor de aanbieder of, indien van toepassing, aanbieders geldt de verplichting om de bemiddelaar aan te melden bij de AFM. De bemiddelaar blijft, anders dan een verbonden bemiddelaar uit het tweede lid, zelf volledig verantwoordelijk, in die zin dat hij zelf zorg draagt voor het voldoen aan de op hem van toepassing zijnde bepalingen uit de Wft. Dit betekent dat de bemiddelaar dient te controleren of alle aanbieders waar hij voor bemiddelt hem hebben aangemeld bij de AFM en ook zelf verantwoordelijk is voor naleving van de bepalingen uit deel 4 van de Wft die op hem van toepassing zijn.

De registratieplicht is van toepassing op een leverancier van roerende zaken of diensten die geen micro-, kleine of middelgrote onderneming is als bedoeld in Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PbEU 2003, C 1422) en die in nevenactiviteit bemiddelt in kredietovereenkomsten die voorzien in uitstel van betaling van ten hoogste drie maanden na de levering van de roerende zaak of de dienst. Er wordt uitgegaan van een termijn van drie maanden om aan te sluiten bij de termijn genoemd in artikel 7:84 BW ten aanzien van goederenkrediet dat wordt aangemerkt als kredietovereenkomst. Het lichte regime van de registratieplicht is nadrukkelijk bedoeld voor 'koop-nu, betaal later'-diensten en bijvoorbeeld niet voor huurovereenkomsten of langdurige koop of afbetaling.

Voor de achtergrond van de keuze om een registratieplicht in plaats van een vergunningplicht in te voeren voor deze partijen wordt verwezen naar paragraaf 3 van het algemeen deel van deze toelichting. Voor leveranciers van roerende zaken of diensten die wel kwalificeren als micro-, kleine of middelgrote ondernemingen wordt gebruik gemaakt van de lidstaattoptie uit artikel 37, derde lid, onderdeel a, van de richtlijn, om hen volledig vrij te stellen van een vergunning- en registratieplicht. Dit zal worden geregeld in de Vr Wft.

G

Artikel 4:2d bevatte een reeks aan uitzonderingsbepalingen voor financiële diensten met betrekking tot een geoorloofde debetstand waarbij de consument binnen drie maanden dient af te lossen. Het ging om bepaalde gedragbepalingen en informatieverplichtingen. Het artikel komt te vervallen, nu de proportionele maatwerkregeling uit de CCDI in de CCDII is komen te vervallen, onder verwijzing naar de artikelsgewijze toelichting bij onderdeel C.

H

Ter implementatie van artikel 16, derde lid, onderdeel e, van de richtlijn wordt aan artikel 4:23, eerste lid, een onderdeel toegevoegd. Artikel 4:23 ziet op verplichtingen voor financiële ondernemingen die consumenten adviseren of vermogen van cliënten beheren. Aan het eerste lid wordt een onderdeel toegevoegd dat bepaalt dat een adviseur gelijktijdig met het verstrekken van een advies ten aanzien van consumptief krediet een afschrift van het advies aan een consument verstrekt op een door de consument gekozen duurzame drager. Dat betekent in de praktijk dat bijvoorbeeld tijdens een adviesgesprek de consument het advies ook schriftelijk ontvangt, bijvoorbeeld op papier of per e-mail.

De overige bepalingen van artikel 16 ten aanzien van adviesdiensten zijn reeds geïmplementeerd in artikel 4:23 of krijgen uitwerking in het BGfo.

I

Aan artikel 4:32, tweede lid, wordt een zinsnede toegevoegd ter implementatie van artikel 19, zesde lid, van de richtlijn. Dat lid bepaalt dat de aanbieder van krediet de consument kosteloos en onverwijld in kennis stelt van het resultaat van de raadpleging en de details van het geraadpleegde stelsel van kredietregistratie, indien afwijzing van een kredietaanvraag uit de raadpleging van het stelsel van kredietregistratie volgt. Aan dat lid wordt toegevoegd dat ook de categorieën van gegevens die zijn geraadpleegd worden medegedeeld aan de consument.

Artikel 19, zevende lid, van de richtlijn ziet op enkele informatieverplichtingen van de aanbieders van databanken aan de consument bij registratie van een krediet in de databank. Artikel 4:31, vierde lid, implementeert dit artikel, zij het dat de betreffende informatieverplichtingen met dit wetsvoorstel niet worden toebedeeld aan de databank (BKR in Nederland), maar aan aanbieders van krediet. Dit is een toegestane implementatie van de richtlijn. Zo moet de aanbieder de consument binnen dertig dagen op de hoogte stellen van de registratie van zijn betalingsachterstand inzake het krediet en moet de consument op de hoogte worden gesteld van de rechten op grond van de

Algemene verordening gegevensbescherming, bijvoorbeeld door middel van een waarschuwing per e-mail.

J

Van de gelegenheid wordt gebruikgemaakt om de term 'kredietovereenkomst' in het tweede lid van artikel 4:34 te wijzigen naar 'overeenkomst inzake krediet' om daarmee aan te sluiten bij de definitie van krediet in de Wft en tevens bij de term gebruikt in het eerste lid.

Het nieuwe vierde lid van artikel 4:34 implementeert artikel 35, eerste lid, tweede alinea, van de richtlijn. De kredietgever is op grond van de artikelen 70a en 128aa van Boek 7 BW en artikel 4:35a Wft verplicht om waar passend respijtmateregelen te treffen, zoals een verlaging van de rente of verlenging van de duur van de overeenkomst. Deze artikelen worden ingevoegd met de inwerkingtreding van de Implementatiewet richtlijn kredietsevicers en kredietkopers.⁴¹ De artikelen in Boek 7 BW sommen de verplichting alsmede mogelijke respijtmateregelen op. Artikel 4:35a schrijft voor dat de aanbieder van krediet over adequaat beleid en adequate procedures moet beschikken inzake de omgang met betalingsachterstanden op grond van kredietovereenkomsten voor consumenten en waar passend de in de artikelen 70a en 128aa van Boek 7 BW genoemde respijtmateregelen moet treffen. Het is in het belang van de consument als de aanbieder respijtmateregelen treft. Indien de voorwaarden dermate wijzigen dat daarmee een nieuwe kredietovereenkomst tot stand komt, vereist artikel 4:34, eerste lid, een nieuwe kredietwaardigheidsbeoordeling. Het vierde lid maakt hierop in het kader van respijtmateregelen een uitzondering door deze beoordeling alleen voor te schrijven indien sprake is van een belangrijke verhoging van de kredietlimiet, dan wel de som van de bedragen die aan de consument ter beschikking zijn gesteld. Daarmee worden immers de lasten van de consument verzwaaard. De uitzondering in het vierde lid geldt alleen voor krediet, niet zijnde hypothecair krediet, door de verwijzing naar artikel 4:35a, die alleen op dit type krediet ziet.

K

Artikel 4:34a

De kredietaanbieder is op grond van artikel 4:34 verplicht om, alvorens hij een krediet mag verstrekken, een kredietwaardigheidsbeoordeling uit te voeren om overkreditering van de consument te voorkomen. De aanbieder verstrekt geen krediet indien dit op basis van de kredietwaardigheidsbeoordeling onverantwoord is met het oog op overkreditering van de consument. Deze beoordeling voert de aanbieder ingevolge artikel 18, derde lid, van de richtlijn, uit op basis van informatie over de financiële positie van de consument, die noodzakelijk is en evenredig is met de aard, duur, waarde en risico's van het krediet voor de consument. De informatie mag op grond van artikel 4:34 Wft bestaan uit mededelingen van de consument, met dien verstande dat artikel 113 BGfo verificatie voorschrijft aangaande de financiële positie van de consument indien het totale kredietbedrag de aldaar genoemde grens overschrijdt. De aanbieder dient boven die grens te beschikken over schriftelijke informatie aangaande de financiële positie van de consument. Die informatie kan bijvoorbeeld bestaan uit bewijs van inkomsten of andere

⁴¹ Implementatiewet richtlijn kredietsevicers en kredietkopers, te raadplegen via: <https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK014084>

terugbetalingsbronnen, informatie over financiële activa en passiva, of informatie over andere financiële verplichtingen. Aanvullend wordt de open norm van artikel 4:34 Wft in de praktijk ingekleurd door de Leennormenmethodiek consumptief krediet van de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland (VFN). Voor de verificatiegrens in artikel 113 BGfo en de grens voor raadpleging van het BKR in artikel 114 BGfo geldt dat deze zullen worden aangescherpt als gevolg van recente inzichten dat ook kleine kredieten tot betalingsachterstanden kunnen leiden⁴² en het feit dat 'koop nu, betaal later'-diensten onder het toepassingsgebied van de Wft en de richtlijn zijn gebracht.

Artikel 4:34a implementeert de artikelen 18, derde lid, en artikel 19, vijfde lid, van de richtlijn. De informatie die nodig is voor deze beoordeling mag op grond van artikel 4:34a, eerste lid, nadrukkelijk niet worden verkregen uit sociale netwerken en omvat op grond van het tweede lid ook geen bijzondere categorieën van persoonsgegevens. Daarmee worden bijzondere categorieën van persoonsgegevens bedoeld in de zin van de AVG. In hetzelfde tweede lid wordt van de gelegenheid gebruikgemaakt om een expliciete wettelijke grondslag te creëren voor het verwerken van bijzondere categorieën van persoonsgegevens. In het kader van de kredietwaardigheidsbeoordeling kan het voorkomen dat, bij wijze van bijvangst, bijzondere categorieën van persoonsgegevens deel uitmaken van de door kredietgever opgevraagde informatie. Deze situatie doet zich bijvoorbeeld voor wanneer een kredietgever rekeningafschriften opvraagt van de consument om het inkomen en de uitgaven van de consument te kunnen verifiëren. Op die rekeningafschriften kan een contributie staan opgenomen aan een kerkgenootschap of politieke partij, waaruit een religieuze of politieke overtuiging blijkt. Het is van belang dat de consument niet zelf onderdelen uit het afschrift mag lakken, nu deze juist relevant kunnen zijn in die kredietwaardigheidsbeoordeling. Indien de consument zelf onderdelen zou lakken, kan die beoordeling niet correct uitgevoerd worden. Het is dan ook noodzakelijk om toe te staan dat de aanbieder van krediet ook bijzondere categorieën van persoonsgegevens mag verwerken teneinde een goede kredietwaardigheidsbeoordeling te kunnen uitvoeren. Het is zowel in het belang van de consument als individu, als het financieel stelsel en de schuldenlast in de maatschappij als geheel dat overkreditering van de consument wordt voorkomen. Daarmee is sprake van een zwaarwegend algemeen belang in de zin van artikel 9, tweede lid, onderdeel g, AVG, waarmee deze gegevensverwerking is toegestaan. Er is in dat geval ook sprake van een rechtmatige verwerking op grond van artikel 6, eerste lid, onderdeel c, AVG, juist omdat die verplichting om een kredietwaardigheidsbeoordeling uit te voeren voortvloeit uit de wet.

De hierboven genoemde verwerking mag alleen plaatsvinden onder de in het tweede lid genoemde voorwaarden. Onderdeel a vereist dat de informatie noodzakelijk is om de kredietwaardigheid in te schatten. Ook is van belang dat waar bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden verkregen, deze niet meegenomen worden in de keuze om een krediet te verstrekken. Teneinde dit te verzekeren geldt de eis van functiescheiding uit het tweede lid, onderdeel b. Dit betekent dat een andere afdeling of persoon de bijzondere categorieën van persoonsgegevens uit de informatie filtert door bijvoorbeeld deze te lakken. Ook is het mogelijk om gebruik te maken van een derde partij, die in deze filtering voorziet. Indien de aanbieder van krediet kiest voor uitbesteding van de werkzaamheden aan een dergelijke derde partij, blijft de aanbieder op

⁴² Kamerstukken II 2020/21, 32 013, nr. 579.

grond van artikel 4:16 Wft verantwoordelijk voor het voldoen aan de in het artikel 4:34a genoemde verplichtingen, alsmede de verplichtingen die volgen uit de AVG. De bewaartermijn die de aanbieder dient te hanteren volgt uit artikel 33 BGfo. De afdeling of derde partij die de gegevens waar nodig heeft gelakt en vervolgens heeft overgedragen aan de afdeling die gaat over de kredietwaardigheidsbeoordeling, zal de persoonsgegevens daarna moeten verwijderen op grond van het beginsel van minimale gegevensverwerking uit de AVG.

Artikel 4:34b

Artikel 4:34b, eerste lid, betreft nadere implementatie van artikel 18, eerste lid, van de richtlijn en bevat een verbod voor aanbieders van krediet, niet zijnde hypothecair krediet, om een kredietovereenkomst aan te gaan met een minderjarige consument. Het tweede lid bepaalt dat dit verbod niet van toepassing is indien aan twee cumulatieve voorwaarden is voldaan: de wettelijk vertegenwoordiger moet toestemming hebben gegeven die blijkt uit een ondubbelzinnige en duidelijk bevestigende handeling en het mag niet gaan om krediet in de vorm van uitstel van betaling, het 'koop nu, betaal later'-krediet. Dat krediet is te allen tijde voor minderjarige consumenten verboden.

De eerste voorwaarde ten aanzien van de uitdrukkelijke en ondubbelzinnige toestemming van de wettelijk vertegenwoordiger moet worden gezien in samenhang met artikel 1:234 BW, dat bepaalt dat minderjarigen slechts handelingsbekwaam zijn met toestemming van hun wettelijke vertegenwoordiger. Dit houdt in dat minderjarigen zonder deze toestemming in beginsel geen rechtsgeldige overeenkomsten kunnen aangaan. In bepaalde gevallen mag deze toestemming echter worden verondersteld, namelijk wanneer het een rechtshandeling betreft ten aanzien waarvan het in het maatschappelijk verkeer gebruikelijk is dat minderjarigen die op een bepaalde leeftijd zelfstandig verrichten. Artikel 4:34b, tweede lid, maakt duidelijk dat het zelfstandig aangaan van een kredietovereenkomst door minderjarige consumenten nimmer geldt als in het maatschappelijk verkeer gebruikelijk. Zij zijn hiervoor nooit zelfstandig handelingsbekwaam en moeten altijd de (ondubbelzinnige en duidelijk bevestigende) toestemming van hun wettelijk vertegenwoordiger hebben.

Met de tweede voorwaarde wordt duidelijk gemaakt dat 'koop nu, betaal later'-krediet nooit zelfstandig door minderjarige consumenten kan worden aangegaan, zelfs niet met een eventuele toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger. Hiermee wordt opvolging gegeven aan een toezegging om een leeftijdsgrens voor 'koop nu, betaal later'-krediet op te nemen in de wet.⁴³ Uit onderzoek van de AFM blijkt dat minderjarigen zonder toestemming van hun wettelijke vertegenwoordiger op grote schaal gebruik maken van 'koop nu, betaal later'-diensten.⁴⁴ Dit zijn overeenkomsten die in korte tijd veelal online tot stand komen. Daarbij vond tot op heden niet of in elk geval geen grondige leeftijdsverificatie plaats.⁴⁵ Aangezien minderjarige consumenten zo met veel gemak een krediet kunnen aangaan terwijl zij financieel extra kwetsbaar zijn, is 'koop nu, betaal later'-krediet onder geen beding voor hen toegankelijk.

⁴³ Kamerstukken II 2023/24, 27879, nr. 95;

⁴⁴ "Buy Now, Pay Later' Markupdate', AFM, april 2024.

⁴⁵ Ter uitvoering van de Buy Now, Pay Later (BNPL)-Gedragscode van 30 oktober 2023 spannen aangesloten 'koop-nu, betaal later'-partijen zich in om voorafgaand aan dit wettelijk verbod volledige leeftijdsverificatie uit te voeren.

Door in de Wft het verbod op het zelfstandig aangaan van krediet door minderjarige consumenten op te nemen, kan de AFM toezicht houden op de naleving hiervan. Het verbod sluit tevens aan bij het doel van de richtlijn om onverantwoorde leningspraktijken en overmatige schuldenlast te voorkomen, wat ook tot uitdrukking komt in artikel 18, eerste lid, van de richtlijn. De bepaling ziet niet op hypothecair krediet, nu het probleem zich daar niet voordoet.

Om aan artikel 4:34b, eerste lid, te kunnen voldoen, is in het derde lid bepaald dat aanbieders van krediet, niet zijnde hypothecair krediet, dienen te beschikken over adequate processen om de leeftijd van de consument te verifiëren.⁴⁶ Verificatie van de leeftijd dient plaats te vinden aan de hand van documenten, gegevens of inlichtingen uit betrouwbare en onafhankelijke bronnen. Voor aanbieders geldt reeds op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) dat zij de identiteit van klanten dienen vast te stellen en te verifiëren of de door de klant verstrekte identiteit overeenkomt met zijn werkelijke identiteit. Leeftijdsverificatie kan onderdeel zijn van het "ken uw klant"-proces. Bij die verificatie dient aandacht te worden besteed aan de bescherming van de consument bij de verwerking van persoonsgegevens, in het bijzonder waar het gaat om identificatie van minderjarigen.

Tot slot schept het vierde lid een delegatiegrondslag om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur extra regels te kunnen stellen ten aanzien van de wijze van leeftijdsverificatie en extra voorschriften te kunnen stellen waaraan de leeftijdsverificatie moet voldoen met betrekking tot de veiligheid en betrouwbaarheid daarvan. Deze mogelijkheid wordt toegevoegd om – gezien de snelle ontwikkelingen in de markt en het grote maatschappelijke belang bij betrouwbare leeftijdsverificatie, met name bij 'koop nu, betaal later'-krediet – een vinger aan de pols te kunnen houden en waar nodig actie te kunnen ondernemen. Het is bovendien mogelijk dat de EU regels of voorschriften gaat stellen ten aanzien van leeftijdsverificatie in den brede, in welk geval het wenselijk is enige flexibiliteit te behouden voor de opvolging c.q. implementatie daarvan.

Artikel 4:34c

In artikel 4:34c, waarin wordt verwezen naar artikel 7:58a BW, worden de artikelen 15 en 17, van de richtlijn mede geïmplementeerd. Artikel 17 heeft als doel om te voorkomen dat kredietgevers krediet verlenen waar consumenten niet om hebben gevraagd, zoals het ongevraagd toesturen van kredietkaarten, eenzijdige verlening van geoorloofde debetstand of overschrijding of eenzijdige verhogingen van krediet.⁴⁷ Uit artikel 15 volgt dat een consument enkel na uitdrukkelijke instemming gebonden is aan een overeenkomst inzake krediet, niet zijnde hypothecair krediet. De artikelen zijn geïmplementeerd in artikel 58a van Boek 7 BW. Artikel 4:34c regelt vervolgens dat een aanbieder dient te beschikken over adequate processen om naleving van artikel 58a van Boek 7 BW te borgen.

L

Artikel 4:35b

⁴⁶ Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het regeerprogramma van 13 september 2024, zie p. 14, links bovenaan, en bijlage 2 (<https://www.rijksoverheid.nl/regering/regeerprogramma>).

⁴⁷ Zie ook overweging 51, van de preambule van de richtlijn.

Artikel 4:35b implementeert artikel 36, tweede en derde lid, van de richtlijn. De aanbieder van krediet heeft de verantwoordelijkheid om ook na het sluiten van de overeenkomst alert te zijn op terugbetalingsproblemen van de consument. De aanbieder dient daarvoor processen en beleid te hebben om die problemen vroegtijdig te signaleren en is verplicht de consument bij terugbetalingsproblemen door te verwijzen naar schuldadviesdiensten. In de praktijk betekent dit dat de aanbieder contact opneemt met de consument en, eventueel op algemene wijze, de consument doorverwijst naar de gemeente waarin de consument woonachtig is.

Artikel 4:35c

Artikel 4:35c implementeert gedeeltelijk de lidstaattoptie uit artikel 32, vijfde lid, van de richtlijn, waarbij lidstaten de aanbieder van krediet of de bemiddelaar in krediet kunnen verbieden om betalingen van de consument te ontvangen, voorafgaand aan het sluiten van een kredietovereenkomst, niet zijnde hypothecair krediet. Dit artikel regelt het verbod voor de aanbieder. Dit houdt in dat een aanbieder enkel een vergoeding mag vragen van de consument indien de kredietovereenkomst daadwerkelijk tot stand komt.

Een bemiddelaar in krediet mag op grond van artikel 4:74 slechts vergoedingen in rekening brengen aan de aanbieder, niet aan de consument. Bij AMvB kunnen bijzondere regels worden gesteld, bijvoorbeeld voor bepaalde vormen van krediet.

M en N

De bijlagen behorend bij artikel 1:79 en artikel 1:80 Wft worden uitgebreid met enkele artikelen, teneinde de aldaar genoemde voorschriften te kunnen handhaven. Artikel 1:79 regelt dat de AFM een last onder dwangsom kan opleggen ter zake van een overtreding en artikel 1:80 dat de AFM een bestuurlijke boete kan opleggen. Aan beide bijlagen worden de volgende bepalingen toegevoegd: 1:77q, 4:34a, 4:34b, eerste en derde lid, 4:34c, 4:35b en 4:35c. Voor artikel 4:35b geldt dat alleen het eerste lid is opgenomen in de bijlage bij artikel 1:80 Wft. Het tweede lid is daarmee niet handhaafbaar middels een bestuurlijke boete.

ARTIKEL II (Boek 7 Burgerlijk Wetboek)

Dit artikel bevat de wijzigingen in Boek 7 BW, die betrekking hebben op Titel 2a over consumentenkredietovereenkomsten. Titel 2a bestaat uit twee afdelingen. De meeste wijzigingen hebben betrekking op Afdeling 1, waarin de CCD1 al is geïmplementeerd.

A

Als gevolg van de herziening van de vorige richtlijn (CCDI) is de naam van Afdeling 1 van Titel 2a van Boek 7 BW gewijzigd.

B

Artikel 7:57 BW implementeert de definities uit artikel 3 van de richtlijn. Als gevolg van de herziening van de richtlijn zijn in bestaande definities aanvullingen of verduidelijkingen aangebracht en definities toegevoegd.

Onderdeel f

De aanhef van onderdeel f is op enkele punten aangevuld. Zo is toegevoegd dat een partij pas als kredietbemiddelaar kwalificeert als hij in het kader van zijn werkzaamheden meer doet dan het enkel direct of indirect in contact brengen van een consument met een kredietgever. Daarnaast is de notaris nog expliciet uitgezonderd in deze definitie.

Onderdeel i

Er is gekozen om aan te sluiten bij de definitie van het jaarlijks kostenpercentage zoals volgt uit artikel 3 en 30 van de richtlijn. Overeenkomstig de daar gekozen systematiek wordt in de definitie verwezen naar artikel 7:71 BW, waarin het jaarlijks kostenpercentage nader wordt uitgewerkt. De verwijzing in de huidige definitie van het jaarlijks kostenpercentage naar artikel 7:57 BW, derde lid, komt te vervallen, omdat de aanvulling dat het jaarlijks kostenpercentage indien toepasselijk ook met de in het derde lid bedoelde kosten moet worden aangevuld, is reeds onderdeel van artikel 30 van de richtlijn, waarnaar in de nieuwe definitie van het jaarlijks kostenpercentage integraal naar wordt verwezen.

Onderdeel n

De definitie van gelieerde kredietovereenkomst is uitgesplitst in onderdeel n en het vierde lid (nieuw) van artikel 7:57 BW. Dit was reeds een bestaande definitie, waaraan de richtlijn de zinssnede 'of de betreffende diensten' toevoegt.

Onderdeel u tot en met ae

De richtlijn introduceert een aantal nieuwe definities. Enkele van deze nieuwe definities zijn, zo luidt de toelichting bij het initiële voorstel voor de Richtlijn van de Europese Commissie (COM(2021) 347), zoveel mogelijk in lijn met EU-regelgeving. De nieuwe definities van nevendienst, koppelverkoop en gebundelde verkoop zijn afkomstig uit de richtlijn hypothecair krediet, Richtlijn (EU) 2014/17. De definitie van profilering is toegevoegd als gevolg van de inwerkingtreding van de AVG. Voor de toegevoegde definitie van adviesdiensten is tot slot aangesloten bij de definitie van adviseren als bedoeld in artikel 1:1 Wft. Voor deze definitie en de definitie van schuldadviesdiensten wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij dat artikel. De definitie van platform houdt verband met artikel 58, tweede lid, onderdelen d en e, waarin toepassing van Titel 2A wordt uitgesloten voor bepaalde kredietovereenkomsten in de vorm van uitstel van betaling. Voor deze uitzonderingen en de definitie van platform wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel I onderdeel C.

Derde en vierde lid (nieuw)

Het derde lid wordt vervangen, zoals toegelicht bij onderdeel i.

In het vierde lid (nieuw) wordt de definitie van commerciële eenheid verder uitgebreid met de situatie waarin een kredietgever de kredietovereenkomst vermarkt.

C

Artikel 7:58 BW implementeert artikel 2 van de richtlijn. Het toepassingsgebied van de richtlijn wordt met de herziening aangepast.

In artikel 7:58 BW, tweede lid, worden enkele onderdelen gewijzigd.

Het tweede lid, onderdeel b, wordt beperkt gewijzigd als gevolg van implementatie van artikel 2, onderdeel b, van de richtlijn. Zo was al geregeld in artikel 7:58 BW, tweede lid, onderdeel b, dat de bepalingen uit Titel 2a, Afdeling 1, van Boek 7 BW niet van toepassing waren op kredietovereenkomsten voor het verkrijgen of behouden van eigendomsrechten betreffende grond of een bestaand of gepland gebouw. Daar is bij dit voorstel van wet aan toegevoegd dat dit onder meer geldt voor in de uitoefening van een beroep of bedrijf gebruikte terreinen en gebouwen.

Het tweede lid, onderdeel c, wordt gewijzigd als gevolg van de implementatie van artikel 2, tweede lid, onderdeel g, van de richtlijn, zoals toegelicht bij artikel 1:20, eerste lid, onderdeel c, Wft.

Artikel 7:58 BW, tweede lid, onderdeel d en e worden vervangen door de uitzonderingen voor 'koop nu, betaal later'-diensten en implementeren daarmee artikel 2, tweede lid, onderdeel h, van de richtlijn. Voor de toelichting op deze nieuwe uitzonderingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel 1:20, eerste lid, Wft. De onderdelen hielden uitzonderingen in voor kredietovereenkomsten in de vorm van een geoorloofde debetstand op een rekening en die binnen een maand moet worden afgelost en een uitzondering voor kredietovereenkomsten zonder rente en andere kosten die binnen een termijn van drie maanden moet worden terugbetaald met slechts aanrekeningen van onbetekenende kosten. Daarvoor wordt ook verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel 1:20, eerste lid, Wft.

Het derde lid, dat de maatwerkregeling inhield voor kredietovereenkomsten in de vorm van een geoorloofde debetstand, komt nu zo te luiden dat het een maatwerkregeling bevat voor kredietovereenkomsten in de vorm van overschrijding. Dit stond eerder in het vierde lid. Hiermee wordt artikel 2, vierde lid, onderdeel a, van de richtlijn geïmplementeerd, zoals toegelicht bij de artikelsgewijze toelichting bij artikel 1:20, tweede lid, Wft. De bepalingen in het BW die van toepassing zijn op een kredietovereenkomst in de vorm van een overschrijding, zien op i) het verbod op ongevraagde kredietverlening, ii) de verplichting voor de kredietgever om de consument bij een vermoeden van financiële moeilijkheden bij het nakomen van de uit de kredietovereenkomst voortvloeiende verplichtingen door te verwijzen naar schuldadviesdiensten, iii) een bepaling over de rechten van de consument wanneer de kredietovereenkomst ofwel rechten op grond van die kredietovereenkomst worden overgedragen, iv) een specifieke bepaling voor informatieverstrekking door de kredietgever bij kredietovereenkomsten in de vorm van overschrijding, v) het dwingende karakter van Titel 2a van Boek 7 BW, vi) regels omtrent de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding en vii) regels over het treffen van respijtmateregelen in geval van een betalingsachterstand.

D

Artikel 7:58a BW

Artikel 7:58a BW implementeert de artikelen 15 en 17 van de richtlijn. Het eerste lid implementeert artikel 17, van de richtlijn, waarbij wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting op artikel 4:34c Wft. Het tweede en derde lid implementeren artikel 15, van de richtlijn en regelen dat uitdrukkelijke instemming door een consument is vereist om een kredietovereenkomst of

nevendienst aan te gaan. Er worden extra voorwaarden gesteld aan de instemming indien gebruik wordt gemaakt van standaardopties.

Artikel 7:58b BW

Artikel 7:58b BW implementeert artikel 5 van de richtlijn. Het artikel schrijft voor dat de kredietgever alle informatie kosteloos aan de consument verstrekt. In de CCDI bestond deze algemene norm nog niet, maar was het kosteloos verstrekken van informatie verwerkt in diverse bepalingen, onder andere omtrent precontractuele informatie en het raadplegen van databanken. Het nieuwe artikel regelt dat alle andere informatie, alsmede de toelichting op grond van artikel 12 van de richtlijn, ook kosteloos wordt verstrekt.

E

In artikel 7:59 BW wordt in het eerste lid, artikel 7, van de richtlijn, geïmplementeerd. Reclame mag op grond van artikel 7 niet oneerlijk, onduidelijk of misleidend zijn. In het bijzonder mogen in reclame voor kredietovereenkomsten geen bewoordingen worden gebruikt die bij de consument valse verwachtingen kunnen scheppen over de beschikbaarheid of de kosten van een krediet of het totale door de consument te betalen bedrag. De Richtlijn oneerlijke handelspraktijken – geïmplementeerd in Titel 3, Afdeling 3a, van Boek 6 BW – beschermt de consument tegen oneerlijke of misleidende praktijken. Artikel 7 van de richtlijn behoeft daarom slechts gedeeltelijke implementatie. Oneerlijke, onduidelijke of misleidende reclame is immers al een oneerlijke handelspraktijk als bedoeld in artikel 193b van Boek 6. De AFM kan op grond van dit artikel reeds handhaven. Alleen de zinssnede inzake het verbod op bewoordingen die valse verwachtingen kunnen scheppen wordt daarom overgenomen in artikel 7:59, eerste lid, BW. Om handhaving mogelijk te maken wordt deze bepaling toegevoegd in onderdeel b van de bijlage van de Whc.

Het tweede en het derde lid implementeren artikel 8 van de richtlijn dat verplichtingen stelt ten aanzien van de waarschuwing en standaardinformatie die bij reclame voor krediet moet worden opgenomen. Voorheen bevatte artikel 7:59 BW, eerste lid, enkel een verwijzing naar het CCDI-artikel over reclame voor krediet (artikel 4). Aangezien de normadressant van artikel 8, eerste lid, van de richtlijn echter de lidstaten zijn, is het niet meer mogelijk om in artikel 7:59 BW integraal hiernaar te verwijzen. Daarom is in het tweede lid de verplichting van artikel 8, eerste lid, van de richtlijn uitgeschreven dat kredietgevers in reclame voor krediet een duidelijke waarschuwing opnemen dat geld lenen geld kost. De in Nederland gangbare waarschuwing is: 'Let op! Geld lenen kost geld'. Het derde lid stelt regels ten aanzien van de standaardinformatie die moet worden opgenomen bij reclame voor kredietovereenkomsten waarin een rentevoet of cijfers over de kredietkosten worden vermeld.

Voor het vierde lid (nieuw) is het wel mogelijk te volstaan met een verwijzing, waardoor de verwijzingen naar artikel 4 van de CCDI worden vervangen door verwijzingen naar de betreffende leden van artikel 8 van de richtlijn. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om een spelfout te herstellen.

F

Artikel 7:60 BW implementeert artikel 10 en 12 van de richtlijn. In het eerste lid is de verplichting uit artikel 10, eerste lid, eerste alinea, van de richtlijn,

opgenomen voor de kredietgever of, in voorkomend geval, de kredietbemiddelaar, om aan de consument de precontractuele informatie te verstrekken die nodig is om een geïnformeerde beslissing te kunnen nemen. Daartoe moet de informatie duidelijk zijn en begrijpelijk. Ook moet de informatie de consument in staat stellen om het aanbod met verschillende andere aanbiedingen te kunnen vergelijken. De kredietgever, of in voorkomend geval, de kredietbemiddelaar, verstrekt de informatie in ieder geval op de in artikel 10 voorgeschreven wijze. De verwijzing naar artikel 10 komt overeen met de oude verwijzing naar artikel 5 van de CCDI. Omdat artikel 10, eerste lid, van de richtlijn, eerste alinea, is gericht aan de lidstaten, zijn de verplichtingen volledig overgenomen in het eerste lid. Voor de definitie van precontractuele informatie wordt verwezen naar de definitie als genoemd in artikel 3, aanhef en onder 13 van de richtlijn. De oude verwijzing naar artikel 6 van de CCDI vervalt, omdat in de richtlijn geen maatwerkregeling voor precontractuele informatie meer is geregeld inzake de geoorloofde debetstand.

Het tweede lid implementeert artikel 10, eerste lid, tweede alinea, van de richtlijn. Omdat artikel 10, eerste lid, van de richtlijn, tweede alinea, is gericht aan de lidstaten, zijn de verplichtingen overgenomen in het tweede lid. Het derde lid implementeert artikel 12 van de richtlijn. Kredietgevers, of in voorkomend geval kredietbemiddelaars, dienen een adequate toelichting te verstrekken bij de voorgestelde kredietovereenkomsten en eventuele nevendiensten, zodat consumenten in staat zijn te beoordelen of de voorgestelde kredietovereenkomsten en nevendiensten zijn toegesneden op de behoeften en financiële situatie van de consument. Overweging 45 van de preambule van de richtlijn benadrukt dat dergelijke toelichting op zichzelf niet een persoonlijke aanbeveling mag zijn. Het gaat dus niet om het verstrekken van advies in de zin van de Wft. In de onderdelen a tot en met c wordt opgesomd uit welke elementen de toelichting moet bestaan.

Het vierde lid implementeert artikel 13 van de richtlijn. Indien kredietgevers, of in voorkomend geval kredietbemiddelaars, ervoor kiezen om gebruik te maken van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens om een gepersonaliseerd aanbod aan consumenten te kunnen doen, dienen zij die consumenten daarover op heldere en begrijpelijke wijze te informeren. Bij geautomatiseerde verwerking kan gedacht worden aan artificiële-intelligentiesystemen. Kredietgevers en kredietbemiddelaars die hier gebruik van maken bij het bepalen van een prijs voor aanbiedingen aan specifieke consumenten of categorieën van consumenten moeten de consument hierover duidelijk informeren. Dat houdt onder andere in dat de consument wordt ingelicht dat de voorgestelde prijs op basis van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens tot stand is gekomen. Deze specifieke verplichting laat eventuele verplichtingen en verboden die volgen uit algemeen consumentenrecht en uit de AVG onverlet. Een voorbeeld hiervan is artikel 14, lid 2, onderdeel f, van de AVG. Krachtens dat artikel moeten kredietgevers en kredietbemiddelaars consumenten die de aanbieding ontvangen, ook informeren over de gegevensbronnen die zijn gebruikt om de aanbieding te individualiseren.

Het vijfde (nieuw) en zevende lid (nieuw) betreffen reeds bestaande leden. In het vierde lid zijn enkele verwijzingen naar artikelen van de richtlijn gewijzigd.

Het zesde lid (nieuw) implementeert de lidstaattoptie van artikel 2, achtste lid, van de richtlijn, voor de uitzondering op artikel 10, vijfde lid, van de richtlijn. De precontractuele verplichtingen uit artikel 10, vijfde lid, van de richtlijn,

worden daarom buiten toepassing verklaard voor kredietovereenkomsten waarbij krediet zonder rente of andere kosten wordt verleend, en kredietovereenkomsten volgens welke krediet binnen drie maanden moet worden afgelost en er slechts onbetekenende kosten verschuldigd zijn.

G

In Onderafdeling 3 wordt voor artikel 7:61 BW artikel 7:60a BW ingevoegd. Dit artikel implementeert artikel 14 van de richtlijn, waarin regels worden gesteld ten aanzien van koppelverkoop. Koppelverkoop wordt in de richtlijn in beginsel verboden en is slechts toegestaan waar het gaat om een verzekering of een betaal- of spaarrekening, onder de in de richtlijn bepaling voorgeschreven voorwaarden. De financiële dienst of het financiële product kan dan een wezenlijk onderdeel vormen van het krediet, bijvoorbeeld in het geval van een geoorloofde debetstand op een rekening. Het doel van dit verbod is om te voorkomen dat diensten of producten die niet in het belang zijn van de consument gekoppeld worden verkocht.⁴⁸ Het stringente verbod op koppelverkoop is afkomstig uit de richtlijn hypothecair krediet.

Het verbod op koppelverkoop bestond reeds in het nationale recht, namelijk in Titel 2a, Afdeling 2, van Boek 7 BW, artikel 7:77 BW. Nu het verbod op koppelverkoop en enkele uitzonderingen daarop worden geregeld in de richtlijn, is implementatie nodig in Titel 2a, Afdeling 1, van Boek 7 BW. Artikel 7:77 BW blijft bestaan naast artikel 7:60a BW. Daarom is in dat artikel een samenloopbepaling opgenomen.

Aanhef en onderdeel a van artikel 7:60a BW implementeert artikel 14, tweede lid, van de richtlijn. Koppelverkoop van een betaalrekening was reeds onder bepaalde voorwaarden toegestaan op grond van artikel 7:77 BW, eerste lid onderdeel b, subonderdeel 2. Die uitzonderingen worden ingeperkt voor consumentenkredietovereenkomsten in de zin van Afdeling 1 van Titel 2a. Koppelverkoop van een betaal- of spaarrekening is op grond van de richtlijn slechts toegestaan indien het enige doel van die rekening is één of meer van de in artikel 14, tweede lid, opgesomde gevallen, bijvoorbeeld indien de kredietgever verzoekt om een rekening te openen omdat daarmee bijkomende zekerheid wordt verschaft in geval van niet-nakoming. Een te strikte lezing van de bewoordingen 'enige doel' kan in sommige gevallen onwenselijke gevolgen hebben. Bijvoorbeeld als het niet zou zijn toegestaan dat de consument de rekening tevens gebruikt voor reguliere betalingen die niet te maken hebben met het krediet. Een te strikte lezing zou in dat geval strijdig zijn met het doel van de richtlijn, omdat het gunstige voorwaarden voor de consument in de weg staat. Zolang een ruimere lezing in het voordeel is van de consument, is dat geoorloofd. In artikel 7:77 BW stond verder de eis dat de consument het recht heeft te bepalen met welke wederpartij de overeenkomst wordt aangegaan. Die eis geldt niet meer voor kredietovereenkomsten in de zin van Titel 2a. Anders dan artikel 7:77 BW wordt koppelverkoop onder voorwaarden van een spaarrekening toegestaan in artikel 7:60a.

Aanhef en onderdeel b implementeert het derde en vijfde lid van artikel 14 van de richtlijn. Deze bepaling bestaat in het nationale recht al in artikel 7:121 BW voor consumentenkredietovereenkomsten betreffende voor bewoning bestemde onroerende zaken. Bij de implementatie van deze richtlijn is dan ook grotendeels aangesloten bij de bewoordingen van artikel 7:121, derde lid BW.

⁴⁸ Overweging 47 van de preambule van de richtlijn.

Uit overweging 47 van de preambule van de richtlijn volgt dat kredietgevers, met inachtneming van proportionaliteitsoverwegingen kunnen eisen dat consumenten over een verzekeringspolis beschikken ter garantie van het krediet of om de waarde van de zekerheid te verzekeren. De consument moet hierbij wel de mogelijkheid hebben zijn eigen verzekeraar te kiezen. Daarbij geldt als voorwaarde dat de door deze verzekeringspolis geboden waarborg gelijkwaardig is aan de verzekeringspolis die de kredietgever heeft voorgesteld of aangeboden. Om ervoor te zorgen dat de consument meer tijd heeft om verzekeringsaanbiedingen te vergelijken voordat hij een verzekeringspolis afsluit, moet hij ten minste drie dagen de tijd krijgen om verzekeringsaanbiedingen in verband met de kredietovereenkomst te vergelijken, zonder dat de aanbieding wordt gewijzigd. De consument moet hiervan in kennis worden gesteld en krijgt daarbij ook de mogelijkheid om voor het verstrijken van de termijn van drie dagen een verzekeringspolis af te sluiten. De consument dient in dit laatste geval uitdrukkelijk te verzoeken om het eerder afsluiten van de polis.

Het tweede lid implementeert het verbod uit artikel 14, vierde lid, van de richtlijn, om in het kader van koppelverkoop van een verzekeringspolis, persoonsgegevens te gebruiken betreffende de diagnose van oncologische ziekten. Dit verbod is nieuw. Er is bij de implementatie geen aansluiting gezocht bij de op grond van het nationaal recht bij uitvaartverzekeringen en overlijdensrisicoverzekeringen reeds geldende schone lei-regeling, die zijn oorsprong heeft in de Wet op de medische keuringen.⁴⁹

Deze nationale schone lei-regeling wijkt op meerdere punten af van de schone lei in de richtlijn. Allereerst gaat de richtlijn uit van een koppeling tussen de verzekering en het consumentenkrediet. De verzekering moet op grond van de richtlijn immers betrekking hebben op het krediet, waaruit kan worden opgemaakt dat bestaande verzekeringen, die niet specifiek in relatie tot het krediet worden afgesloten, buiten het toepassingsbereik en daarmee buiten het verbod van de richtlijn vallen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij betalingsbeschermers in de zin van artikel 4:104, tweede lid, Wft. Onder betalingsbeschermers wordt daar verstaan: een verzekering ter dekking van het risico dat de verzekeringnemer betalingsverplichtingen uit hoofde van een overeenkomst inzake krediet niet kan nakomen. Dit zou bijvoorbeeld een werkloosheids-, arbeidsongeschiktheid- of overlijdensrisicoverzekering kunnen zijn, omdat het ziekteverleden van de consument van invloed kan zijn op de beoordeling van de aanvraag. Indien sprake is van een overlijdensrisicoverzekering met betrekking tot de kredietovereenkomst, kan sprake zijn van samenloop tussen het Besluit verzekeringskeuringen en het verbod uit de richtlijn zoals geïmplementeerd in artikel 7:60a BW, tweede lid. Afhankelijk van de omstandigheden kunnen beide sets regels van toepassing zijn. Welk stelsel het meest gunstig is, is afhankelijk van de individuele situatie.⁵⁰

H

Artikel 7:61 BW implementeert artikel 20 en 21 van de richtlijn. Het artikel is

⁴⁹ Het uitgangspunt daarvan is dat de vraag of er bij een keuring in het verleden kanker is geconstateerd, een onevenredige inbreuk is op de persoonlijke levenssfeer van de keuring in de zin van artikel 3 van de Wet op de medische keuringen.

⁵⁰ De regelingen verschillen op de volgende onderdelen: het startmoment van de termijn, de termijn zelf, de vragengrens, de leeftijdsgrens en de formulering voor het weigeren van opgeven van oncologische gegevens respectievelijk het vragen naar die gegevens.

ten opzichte van de CCDI slechts beperkt gewijzigd. Het eerste lid wordt ingevolge artikel 20 van de richtlijn uitgebreid met de zinsnede dat ook eventuele wijzigingen in de overeenkomst op papier of duurzame drager worden opgesteld. Een duurzame drager is bijvoorbeeld een e-mail. Aan het tweede lid, zijn twee onderdelen toegevoegd. Onderdeel x ziet op de verplichting van de kredietgever om contactgegevens van schuldadviesdiensten op te nemen in de kredietovereenkomst. Eveneens volgt uit dit onderdeel de verplichting om een aanbeveling op te nemen in de overeenkomst richting de consument om met deze dienstverleners in contact te treden als er sprake is van terugbetalingsproblemen. In onderdeel y wordt opgenomen dat in de kredietovereenkomst vermeld moet staan op welke duurzame drager de consument informatie ontvangt, met inachtneming van diens keuzemogelijkheid. Nieuw in de richtlijn is dat die keuzemogelijkheid van de consument in verschillende bepalingen expliciet wordt benadrukt.

Er wordt een derde lid ingevoegd in artikel 7:61 BW. Het lid voegt het vereiste toe dat rekening wordt gehouden met de technische beperkingen van de drager waarop de informatie wordt weergegeven. Zo moet de informatie duidelijk leesbaar zijn en aangepast zijn aan de technische beperkingen van bepaalde media, zoals het scherm van mobiele telefoons.⁵¹

I

Artikel 7:62 BW implementeert artikel 23 van de richtlijn. Het artikel is ten opzichte van CCDI slechts op enkele punten aangepast, om aan te sluiten bij de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering. Verder is het tweede lid onderverdeeld in drie onderdelen, die de leesbaarheid ten goede komen.

J

Artikel 7:63 BW implementeert artikel 24 van de richtlijn inzake kredietovereenkomsten in de vorm van een geoorloofde debetstand. In het eerste lid is de term 'regelmatig' vervangen door de term 'ten minste maandelijks'.

Het tweede lid bevat de wijziging dat de consument 'geruime tijd' voor een wijziging van de hoogte van de debetrentevoet of kosten in kennis wordt gesteld. Uit de wetshistorie bij artikel 7:60 BW, waar deze term ook terug komt, volgt dat wat precies moet worden verstaan onder 'geruime tijd' van geval tot geval moet worden uitgemaakt.⁵²

Het derde lid bevat een toevoeging dat informatie van de kredietgever tevens kan worden verstrekt via een website of mobiele applicatie.

Er worden twee nieuwe leden toegevoegd aan artikel 7:63 BW. Het vierde lid implementeert artikel 24, derde lid, van de richtlijn, en introduceert een nieuwe bepaling omtrent het verlagen of annuleren van de geoorloofde debetstand. Het vijfde lid implementeert artikel 24, vierde lid, van de richtlijn en schrijft voor dat bij annulering of verlaging van de geoorloofde debetstand op een rekening aan de consument de mogelijkheid wordt geboden om zonder extra kosten het daadwerkelijk opgenomen bedrag terug te betalen, voordat een incasso- of invorderingsprocedure wordt ingeleid. Met

⁵¹ Zie ook overweging 33 van de preambule van de richtlijn.

⁵² Kamerstukken II 2009/2010, 32339, nr. 3.

invorderingsprocedure wordt bijvoorbeeld beslaglegging bedoeld. De verplichting voor de kredietgever biedt de consument een extra gelegenheid om een formele procedure via de rechter te voorkomen, bijvoorbeeld door een terugbetalingsregeling te treffen.

K

Artikel 7:66 BW implementeert artikel 26 van de richtlijn en regelt het recht van ontbinding van de kredietovereenkomst. Er wordt een lid ingevoegd, op grond waarvan de consument wordt beschermd indien hij contractuele voorwaarden en informatie overeenkomstig artikel 7:61 BW niet heeft ontvangen. De consument heeft 12 maanden en 14 dagen na sluiten van de kredietovereenkomst de gelegenheid om de overeenkomst te ontbinden, zonder opgave van redenen en sancties, als hij slechts een deel van de informatie heeft ontvangen. Om de rechtszekerheid van de consument te vergroten geldt in deze situatie een aanzienlijk langere termijn, dan de standaardtermijn van 14 dagen. Indien de consument niet is geïnformeerd over zijn recht van ontbinding, geldt er geen termijn van ontbinding en mag de consument altijd ontbinden.

Aan het einde van artikel 7:66 BW wordt een negende lid toegevoegd inzake het recht van ontbinding bij een gelieerde kredietovereenkomst. Hierbij kan gedacht worden aan de online aankoop van een kledingstuk in een webshop, waarbij gebruik wordt gemaakt van achteraf betalen middels een derde die krediet aanbiedt of overkoopt. Er is dan sprake van een gelieerde kredietovereenkomst, namelijk een kredietovereenkomst gelieerd aan de koopovereenkomst van het kledingstuk. Als het teruggavebeleid, ook wel retourbeleid, van de webshop inhoudt dat het kledingstuk nog 30 dagen geretourneerd mag worden tegen volledige terugbetaling, geldt voor de gelieerde kredietovereenkomst ook een termijn van ontbinding van 30 dagen.

L

Artikel 7:67a BW implementeert artikel 18, zevende lid, van de richtlijn. Het is de kredietgever niet toegestaan om de kredietovereenkomst ten nadele van de consument te beëindigen of wijzigen op grond van een onjuist uitgevoerde beoordeling van de kredietwaardigheid. Dit is anders indien de consument bewust informatie heeft achtergehouden of onjuist heeft weergegeven. De bewijslast daarvan ligt bij de kredietgever.⁵³ Het is nodig dat de AFM op deze regel kan handhaven. Dit wordt geregeld in de Whc.

M

Artikel 7:68 BW, eerste lid, implementeert artikel 29, eerste lid, van de richtlijn. Aan het eerste lid wordt een zin toegevoegd dat alle door de kredietgever in rekening gebrachte kosten in aanmerking worden genomen bij de berekening van de verlaging van het kredietbedrag als gevolg van vervroegde aflossing. In het derde lid is het drempelbedrag waarboven de kredietgever hogere kosten in rekening mag brengen voor vervroegde aflossing verhoogd van 75.000 naar 100.000 euro om rekening te houden met indexatie als gevolg van de inflatie sinds de CCDI.⁵⁴ Het bedrag is gelijk aan de bovengrens uit artikel 2, tweede lid, onderdeel c, van de richtlijn.

⁵³ Overweging 7 van de preambule van de richtlijn.

⁵⁴ Overweging 20 van de preambule van de richtlijn.

N

Artikel 7:68a BW implementeert artikel 36, derde lid, van de richtlijn, en schrijft voor dat kredietgevers consumenten die financiële moeilijkheden ondervinden moeten doorverwijzen naar schuldadviesdiensten. In de praktijk betekent dit dat de kredietgever de consument op de hoogte moet stellen dat de consument terecht kan bij zijn of haar gemeente in geval van terugbetalingsproblemen.

O

Met de wijzigingen in artikel 7:70 BW wordt artikel 25 van de richtlijn geïmplementeerd. Het eerste lid betreft een wijziging van de verwijzing naar de CCDI naar de herziene richtlijn.

Er worden drie nieuwe leden toegevoegd. Het derde lid verplicht kredietgevers om consumenten met een regelmatige overschrijding op hun rekening adviesdiensten aan te bieden en door te verwijzen naar schuldadviesdiensten. Zie voor de achtergrond van de verwijzing naar schuldadviesdiensten ook de artikelsgewijze toelichting bij artikel 7:61 BW.

Het vierde en vijfde lid komen overeen met de leden die aan artikel 7:63 BW, inzake kredietovereenkomsten in de vorm van een geoorloofde debetstand, zijn toegevoegd. Het vierde lid implementeert artikel 25, vierde lid, van de richtlijn en introduceert een nieuwe bepaling op grond waarvan de kredietgever de consument op de hoogte moet stellen indien de overschrijdingslimiet wordt verlaagd of overschrijding niet langer is toegestaan. Het vijfde lid implementeert artikel 25, vijfde lid, van de richtlijn, en schrijft voor dat bij verlaging of beëindiging van de overschrijding aan de consument de mogelijkheid wordt geboden om zonder extra kosten het daadwerkelijk opgenomen bedrag terug te betalen, voordat een incasso- of invorderingsprocedure wordt ingeleid.

P

In artikel 7:71 BW is de verwijzing naar het richtlijnartikel gewijzigd van artikel 19 naar artikel 30. Artikel 30 van de richtlijn is verder ongewijzigd ten opzichte van de CCD1.

Q

Aan artikel 7:77 BW wordt een lid toegevoegd teneinde de samenloop te regelen tussen dit artikel en artikel 7:60a BW, dat strekt tot implementatie van artikel 14 van de richtlijn. Artikel 7:77 BW blijft immers bestaan naast artikel 7:60a BW, voor de gevallen waarin niet sprake is van een consumentenkredietovereenkomst in de zin van afdeling 1, maar wel een consumentenkredietovereenkomst in de zin van afdeling 2.

ARTIKEL III (Wet handhaving consumentenbescherming)

Dit artikel wijzigt de Whc. De Whc regelt de toekenning van taken en bevoegdheden aan bevoegde instanties in geval van inbreuken op bepaalde regels van consumentenrecht. Een inbreuk op grond van de Whc is een overtreding van een wettelijke bepaling als bedoeld in de bijlage bij de Whc die

schade toebrengt of kan toebrengen aan de collectieve belangen van consumenten. De AFM is de bevoegde instantie als een dergelijke inbreuk betrekking heeft op een financiële dienst of activiteit.⁵⁵

De AFM is op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Whc, aangewezen als de bevoegde autoriteit voor inbreuken of inbreuken binnen de Unie op wettelijke bepalingen bedoeld in onderdeel b van de bijlage bij de Whc. Aan dit onderdeel van de bijlage worden met dit wetsvoorstel toegevoegd de artikelen 7:58b, 7:60, vierde lid, 7:60a, 7:62, 7:66, 7:67a, 7:68, 7:70, 7:77 BW.

ARTIKEL IV

Artikel 47 van de richtlijn bevat overgangsrecht. Ter implementatie van dit artikel wordt een nieuwe bepaling ingevoegd in de OnBW. Artikel 211aa regelt dat de tevoren geldende Titel 2a van Boek 7 van toepassing blijft op bestaande overeenkomsten voor bepaalde tijd. Voor consumentenkredietovereenkomsten met een onbepaalde looptijd hebben een aantal nieuwe artikelen directe werking. Deze zijn daarom uitgezonderd van de eerbiedigende werking.

ARTIKEL V

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Er kan ervoor worden gekozen om een andere inwerkingtredingsdatum voor verschillende artikelen of onderdelen daarvan te hanteren.

ARTIKEL VI

Deze wet wordt aangehaald als: Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet.

De Minister van Financiën,

⁵⁵ Zie ook: Lieveerse, C.W.M., 'Wet handhaving consumentenbescherming: de rol en het speelveld van de AFM' *Tijdschrift voor Financieel Recht* nr. 5, mei 2022.

Bijlage. Transponeringstabel

Bepaling EU-regeling	Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling <i>(Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft)</i>	Omschrijving beleidsruimte	Toelichting op de keuze(n) bij de invulling van de beleidsruimte
Artikel 1	Behoeft geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 1	Behoeft geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel a	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:58 lid 2 onderdeel a BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel b	Artikel 7:58 lid 2 onderdeel b BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel c	Deze uitsluiting is niet geïmplementeerd	De richtlijn sluit kredietovereenkomsten uit voor een totaal kredietbedrag van meer dan €100.000. Het staat lidstaten vrij om buiten het geharmoniseerd gebied bestaande nationale regels in te stellen of te handhaven ingevolge artikel 42 en overweging 13 en 14 van de preambule van de richtlijn.	Van de beleidsruimte is, evenals bij de implementatie van de CCDI, gebruik gemaakt, omdat er voor de Nederlandse situatie geen reden is om de consument bij de totstandkoming van deze overeenkomsten de bescherming van Titel 2a van Boek 7 BW te onttrekken.
Artikel 2 lid 2 onderdeel d	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:58 lid 2 onderdeel f BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel e	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikelen 7:59 lid 2, 60 lid 2, 61 lid 7, 64, 66 lid 7 en 67 lid 4 BW	De richtlijn biedt de mogelijkheid om uitsluitingen niet over te nemen ingevolge overweging 13 en 14 van de preambule van de richtlijn.	Overeenkomsten waarbij een kredietgever de consument een krediet verstrekt en met dit krediet voor de consument financiële instrumenten aankoopt, zijn niet uitgezonderd in artikel 1:20 Wft en artikel 7:58 BW. Dit

			wordt gehandhaafd. De richtlijn staat dit toe.
Artikel 2 lid 2 onderdeel f	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:58 lid 2 onderdeel g BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel g	Artikel 7:58 lid 2 onderdeel c en artikel 1:20 lid 1, onderdeel c Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel h	Artikel 7:58 onderdelen d en e BW en 1:20, lid 1, onderdeel e Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel i	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:58 lid 2 onderdeel h BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel j	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:58 lid 2 onderdeel i BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel k	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:58 lid 2 onderdeel j BW en artikel 1:20 lid 1 onderdeel a Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 2 onderdeel l	Artikel III en artikel IV.	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 3	Reeds onderdeel van het bestaande recht.	Zie toelichting in de transponeringstabel, artikel 2, lid 2, onderdeel c.	Zie toelichting in de transponeringstabel, artikel 2, lid 2, onderdeel c.
Artikel 2 lid 4 aanhef en a	Artikel 1:20 lid 2 Wft en artikel 7:58 lid 3 BW.	Nvt.	Nvt.
Artikel 2 lid 4 aanhef en b	Artikel 1:20 lid 2 Wft.	Artikel 2 lid 4 aanhef en b biedt lidstaten de ruimte om kredietovereenkomsten in de vorm van overschrijding uit te zonderen van artikel 18 van de richtlijn.	Van de beleidsruimte om artikel 18 niet van toepassing te verklaren op kredietovereenkomsten in de vorm van overschrijding is gebruik gemaakt.
Artikel 2 lid 5	Behoeft geen implementatie.	Artikel 2 lid 5 biedt lidstaten de ruimte om kredietovereenkomsten in de vorm van kaarten	Van de beleidsruimte is geen gebruik gemaakt. De reden hiervoor is dat deze kredieten een

		met uitgestelde debitering vrij te stellen van de richtlijn.	vorm van uitgestelde betaling zijn, wat onder het toepassingsbereik van de richtlijn is komen te vallen. Een uitzondering hierop ligt niet in de rede. Zie voor een uitgebreidere toelichting §4 van het algemeen deel.
Artikel 2 lid 6	Behoeft geen implementatie	Artikel 2 lid 6 biedt lidstaten de ruimte om een maatwerkregeling te treffen voor kredietovereenkomsten die worden gesloten door een organisatie waarbij het krediet wordt aangeboden aan een beperkt publiek.	Bij de implementatie van de CCDI is geen gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie. Ook is daar nu geen aanleiding voor.
Artikel 2 lid 7	Behoeft geen implementatie	Artikel 2 lid 7 biedt lidstaten de ruimte om een maatwerkregeling te treffen voor kredietovereenkomsten die voorzien in regeling voor uitstel van betaling.	Bij de implementatie van de CCDI is geen gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie. Ook is daar nu geen aanleiding voor.
Artikel 2 lid 8	Artikel 7:60 lid 6 BW	Artikel 2 lid 8 biedt lidstaten de ruimte om bepaalde onderdelen van artikelen uit de richtlijn inzake reclamevereisten en precontractuele informatie buiten toepassing te verklaren.	Er wordt vanuit het oogpunt van het beperken van lastendruk gedeeltelijk gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie, door een uitzondering te regelen op artikel 10 lid 5 van de richtlijn voor bepaalde kredieten. Zie voor een uitgebreidere toelichting §4 van het algemeen deel.
Artikel 3	Artikelen 1:1 Wft en 7:57 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 5	Artikel 7:58b BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 6	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 7	Artikel 7:59 lid 1 BW en reeds onderdeel	Nvt.	Nvt.

	van het bestaande recht in artikel 6:193b BW		
Artikel 8 lid 1	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:22 Wft, artikel 56 BGfo en 2:2 Nader regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen	Nvt.	Nvt.
Artikel 8 lid 2 tot en met 6	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:61 lid 2 BW en artikel 4:22 Wft, artikel 53 BGfo en artikel 2:2 Nader regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen	Nvt.	Nvt.
Artikel 8 lid 7	BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 8 lid 8	BGfo	Artikel 8 lid 8 biedt lidstaten de ruimte om bepaalde vormen van reclame inzake krediet te verbieden.	Nader uit te werken op amvb-niveau. Het voornemen is om gebruik te maken van deze beleidsruimte om deze vormen van reclame te verbieden.
Artikel 9	BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 10	Artikel 4:33 Wft en artikel 7:60 BW en BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 11	Behoeft geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 12 lid 1	Artikel 7:60 lid 2 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 12 lid 2 (adequate toelichting)	Behoeft geen implementatie	Artikel 12 lid 2 biedt lidstaten de ruimte om specifieke eisen te stellen aan de vereiste toelichting op de kredietovereenkomst, afhankelijk van de doelgroep, het soort krediet of de omstandigheden van het kredietaanbod.	Van deze lidstaatoptie wordt geen gebruik gemaakt. Uit algemeen consumentenrecht en regels die al van toepassing op financiële dienstverleners, volgt dat kredietgevers bij het aanbieden van hun producten al rekening dienen te houden met de doelgroep, type product en

			omstandigheden van het aanbod. Aanvullende eisen hebben beperkte toegevoegde waarde op deze bestaande regels en de toelichting die de kredietgever moet verstrekken op grond van artikel 12, eerste lid, van de richtlijn.
Artikel 13	Artikel 7:60 lid 3 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 14 lid 1	Artikel 7:60a BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 14 lid 2	Artikel 7:60a lid 1 onderdeel a BW	Artikel 14 lid 2 biedt lidstaten de ruimte om een uitzondering mogelijk te maken voor koppelverkoop van een spaar- en betaalrekening bij een kredietovereenkomst.	Er wordt gebruik gemaakt van deze beleidsruimte om de bestaande praktijk van koppelverkoop van een betaalrekening op basis van het reeds bestaande artikel 7:77 lid 1, onderdeel b, onder 2, BW te handhaven.
Artikel 14 lid 3	Artikel 7:60a lid 1 onderdeel b BW	Artikel 14 lid 3 biedt lidstaten de ruimte om onder voorwaarden een uitzondering mogelijk te maken voor koppelverkoop van een verzekeringspolis bij een kredietovereenkomst.	Deze uitzondering maakt reeds onderdeel uit van het bestaande recht, in artikel 7:77, lid 1, onderdeel b, onder 1, BW. Er wordt gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie, om de praktijk te kunnen handhaven.
Artikel 14 lid 4 en lid 5	Artikel 7:60a lid 1 onderdeel b BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 15	Artikel 7:58a lid 2 en 3 BW en artikel 4:34c Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 16 lid 1 en 3	Artikel 4:23 en ft en BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 16 lid 2	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:23 Wft en BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 16 lid 4	BGfo	Artikel 16 lid 4 biedt lidstaten de ruimte om het gebruik van de	Nader uit te werken op amvb-niveau. Het voornemen is om geen

		termen 'advies' of 'adviseur' voor kredietgevers of kredietbemiddelaars te verbieden.	gebruik te maken van deze beleidsruimte. Het nationale recht stelt reeds zware eisen aan de financiële dienst van adviseren, waarmee een verbod op het gebruik van deze termen niet noodzakelijk is ter bescherming van de consument. Als gevolg van deze keuze dienen wel eisen gesteld te worden aan het gebruik van de termen 'onafhankelijk advies' en 'onafhankelijk adviseur'.
Artikel 16 lid 6	Artikel 5 Vr Wft	Artikel 16 lid 6 biedt lidstaten de ruimte om één of meer van de in het zesde lid genoemde vormen van advisering toe te staan, door personen die niet tevens kredietgever of kredietbemiddelaar zijn.	Nader uit te werken op amvb-niveau. Het voornemen is om gebruik te maken van de lidstaattoptie om de situaties toe te staan als genoemd in de onderdelen b, c en d van artikel 16 lid 6, zodat ook personen kunnen adviseren die niet tevens bemiddelen. Onderdeel a is niet aan de orde, nu de uitzondering te breed is.
Artikel 17	Artikel 58a lid 1 BW en artikel 4:34c Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 1	Artikel 4:34, artikel 4:34a en artikel 4:34b Wft en BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 2	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:99 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 3	Artikel 4:34 en 4:34a en BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 4	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 115 lid 1 BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 5	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:34 lid 1.	Nvt.	Nvt.

Artikel 18 lid 6	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:34 lid 2 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 7	Artikel 7:67a en BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 8	BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 9	BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 10	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:34 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 18 lid 11	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:32 Wft en artikel 114 BGfo	Artikel 18 lid 11 biedt lidstaten de ruimte om raadpleging van een databank te verplichten.	Er wordt gebruik gemaakt van de beleidsruimte om het bestaande recht te kunnen handhaven.
Artikel 19 lid 1	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:32 Wft en 114 BGfo en Wetsvoorstel stelsel kredietregistratie	Nvt.	Nvt.
Artikel 19 lid 2	Wetsvoorstel stelsel kredietregistratie	Nvt.	Nvt.
Artikel 19 lid 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 19 lid 4	Wetsvoorstel stelsel kredietregistratie	Nvt.	Nvt.
Artikel 19 lid 5	Artikel 4:34a Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 19 lid 6	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:32 lid 2 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 19 lid 7	Artikel 4:32 lid 4	Nvt.	Nvt.
Artikel 19 lid 8	Wetsvoorstel stelsel kredietregistratie	Nvt.	Nvt.
Artikel 20 lid 1	Artikel 7:61 lid 1 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 20 lid 2	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 21	Artikel 7:61 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 22	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:61a BW (Implementatiewet richtlijn kredietsevicers en kredietkopers)	Nvt.	Nvt.
Artikel 23	Artikel 7:62 BW	Nvt.	Nvt.

Artikel 24 lid 1	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:63 lid 1 BW.	Nvt.	Nvt.
Artikel 24 lid 2 tot en met lid 4	Artikel 7:63 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 24 lid 5	Behoeft geen implementatie	Artikel 24 lid 5 biedt lidstaten de ruimte om strengere regels voor te schrijven voor kredietovereenkomsten in de vorm van een geoorloofde debetstand.	Er wordt geen gebruik gemaakt van deze beleidsruimte om striktere regels in te stellen voor deze kredietvorm, nu de regels in de richtlijn reeds zijn aangescherpt.
Artikel 25	Artikel 7:70 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 25 lid 6	Behoeft geen implementatie	Artikel 25 lid 6 biedt lidstaten de ruimte om strengere regels voor te schrijven voor kredietovereenkomsten in de vorm van overschrijding.	Er wordt geen gebruik gemaakt van deze beleidsruimte om striktere regels in te stellen voor deze kredietvorm, nu de regels in de richtlijn reeds zijn aangescherpt.
Artikel 26	Artikel 7:66 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 26 lid 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 26 lid 8	Behoeft geen implementatie	Artikel 26 lid 8 biedt lidstaten de ruimte om de leden 1 tot en met 6 van dit artikel niet van toepassing te verklaren op kredietovereenkomsten die volgens de nationale wetgeving door tussenkomst van een notaris moeten worden gesloten.	Er wordt geen gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie, omdat het nationale recht geen tussenkomst van een notaris bij consumentenkredietovereenkomsten voorschrijft.
Artikel 27 lid 1	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 6:271 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 27 lid 2	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:67 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 27 lid 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie.	Nvt.	Nvt.

Artikel 28	Reeds onderdeel bestaande recht in artikel 7:65 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 29 lid 1	Reeds onderdeel bestaande recht in artikel 7:68 lid 1 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 29 lid 2	Reeds onderdeel bestaande recht in artikel 7:68 lid 2 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 29 lid 3	Reeds onderdeel bestaande recht in artikel 7:68 lid 2 en lid 5 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 29 lid 4	Artikel 7:68 lid 3 BW	Artikel 29 lid 4 biedt lidstaten de ruimte om te regelen dat a) de kredietgever pas vergoedingen bij vervroegde aflossing in rekening mag brengen indien deze boven een bepaald drempelbedrag komt of om te regelen dat b) hogere vergoedingen dan genoemd in de richtlijn zijn toegestaan.	Bij de implementatie van de CCDI is gedeeltelijk gebruik gemaakt van de beleidsruimte, namelijk de ruimte in onderdeel b. Deze keuze wordt gehandhaafd. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om het drempelbedrag als genoemd in artikel 7:68 lid 3 BW te wijzigen van €75.000 naar €100.000.
Artikel 29 lid 5	Reeds onderdeel bestaande recht in artikel 7:68 lid 4 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 30	Artikel 7:57 lid 1 onderdeel i, artikel 7:71 BW en bijlage A BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 31 lid 1	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 115a BGfo en artikel 1a Uitvoeringsregeling Wft en Bk	Nvt.	Nvt.
Artikel 31 lid 2	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:76 lid 2 BW en het Bk	Artikel 31 lid 2 biedt lidstaten de ruimte verboden of beperkingen vast te stellen wat betreft specifieke kosten of vergoedingen die door kredietgevers op hun	Er is gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie om het bestaande recht te kunnen handhaven.

		grondgebied worden toegepast.	
Artikel 31 lid 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 31 lid 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 32 lid 1	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikelen 4:15, 4:24a, 4:25 Wft en § 5.2, 8.1.3, 8.2 BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 32 lid 2	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 1:119 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 32 lid 3	Afdeling 1.7.2 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 32 lid 4	Artikel 4:74 Wft en artikel 155 BGfo	Artikel 32 lid 4 biedt lidstaten de ruimte om commissielonen door de kredietgever aan de kredietbemiddelaar te verbieden.	Van de beleidsruimte wordt geen gebruik gemaakt. Het nationale recht gaat in beginsel uit van een provisiegebod, inhoudende dat de kredietgever juist de kredietbemiddelaar betaalt voor zijn diensten.
Artikel 32 lid 5	Artikel 4:35c Wft	Artikel 32 lid 5 biedt lidstaten de ruimte om betalingen door een consument aan een kredietgever of aan een kredietbemiddelaar die vóór het sluiten van de kredietovereenkomst worden verricht, verbieden of aan beperkingen onderwerpen.	Van de beleidsruimte wordt gebruik gemaakt om betalingen voorafgaand aan het sluiten van de kredietovereenkomst te verbieden, vanuit het voornemen om bij AMvB bijzondere provisieregels te stellen voor bepaalde vormen van krediet.
Artikel 33 lid 1 en 2	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 4:9 Wft en artikel 6 en 7 BGfo	Nvt.	Nvt.
Artikel 33 lid 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, volgt uit systeem van de wet, afdeling 1.4.2. Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 34	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.

Artikel 35 lid 1 eerste alinea	Artikel 4:35a Wft en artikel 7:70a BW (Implementatiewet richtlijn kredietsevicers en kredietkopers)	Nvt.	Nvt.
Artikel 35 lid 1 tweede alinea	Artikel 4:34 lid 4 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 35 lid 2	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 35 lid 3	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:76 BW en artikel 11 Bk	Artikel 35 lid 3 biedt lidstaten de ruimte om te vereisen dat de kosten voor niet-nakoming niet hoger zijn dan hetgeen nodig is ter vergoeding van de schade die de kredietgever als gevolg van de niet-nakoming heeft geleden.	Er is gebruik gemaakt van deze lidstaattoptie om het bestaande recht te kunnen handhaven.
Artikel 35 lid 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie.	Artikel 35 lid 4 biedt lidstaten de ruimte om een plafond vast te stellen indien zij kredietgevers toestaan aan de consument aanvullende kosten aan te rekenen op grond van het derde lid.	Aangezien geen gebruik is gemaakt van de lidstaattoptie uit artikel 35 lid 3, is implementatie niet aan de orde.
Artikel 35 lid 5	Behoeft naar zijn aard geen implementatie.	Nvt.	Nvt.
Artikel 36 lid 1	Reeds onderdeel van het bestaande recht in Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.	Nvt.	Nvt.
Artikel 36 lid 2 en 3	Artikel 4:35b Wft en 7:68a BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 36 lid 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 37 lid 1	Artikel 2:80 en 2:81 Wft en artikel 6 Vr Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 37 lid 2	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 2:61 lid 1 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 37 lid 3 onderdeel a	Artikel 2:80, 2:81 Wft en artikel 6 Vr Wft.	Artikel 37 lid 3 onderdeel a biedt lidstaten de ruimte om	Er wordt vanuit het oogpunt van vermindering van

		registratie- en vergunning vereisten buiten toepassing te verklaren voor leveranciers van goederen of dienstverleners die bemiddelen en die aan bepaalde voorwaarden voldoen.	lastendruk gebruik gemaakt van de beleidsruimte om micro-, kleine- en middelgrote kredietbemiddelaars die in nevenactiviteit bemiddelen uit te zonderen van artikel 37 lid 1. Zie voor een uitgebreidere toelichting §4 van het algemeen deel.
Artikel 37 lid 3 onderdeel b	2:60 Wft	Artikel 32 lid 3 onderdeel b biedt lidstaten de ruimte om registratie- en vergunning vereisten buiten toepassing te verklaren voor leveranciers van goederen of dienstverleners die krediet aanbieden en die die aan bepaalde voorwaarden voldoen.	Er wordt vanuit het oogpunt van bescherming van de consument geen gebruik gemaakt van de beleidsruimte om micro, kleine- en middelgrote aanbieders van krediet die in nevenactiviteit aanbieden en aan bepaalde voorwaarden voldoen, uit te zonderen van de vergunningplicht. Zie voor een uitgebreidere toelichting §4 van het algemeen deel.
Artikel 38	Reeds onderdeel bestaande recht in artikel 4:74 Wft en artikel 7:72 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 39	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:69 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 40	Reeds onderdeel bestaande recht in artikel 4:17 Wft	Nvt.	Nvt.
Artikel 41 lid 1	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 1:25 Wft en §1 van Hoofdstuk 3 van de Wet handhaving consumentenbescherming.	Nvt.	Nvt.
Artikel 41 lid 2 t/m 8	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.

Artikel 41 lid 9	Artikel 1:77q	Artikel 41 lid 9 biedt lidstaten de ruimte om productinterventiemogelijkheden toe te kennen aan de nationale bevoegde autoriteiten.	Van deze lidstaatoptie wordt gebruik gemaakt om het instrumentarium van de AFM uit te breiden om direct in te kunnen grijpen bij onwenselijke kredietpraktijken Zie voor een uitgebreidere toelichting §4 van het algemeen deel.
Artikel 42	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 43	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikel 7:73 BW	Nvt.	Nvt.
Artikel 44	Reeds onderdeel van het bestaande recht in artikelen 1:25 lid 2, 1:79, 1:80 en 1:81 Wft en Besluit bestuurlijke boetes financiële sector	Nvt.	Nvt.
Artikel 45	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 46	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.
Artikel 47	Artikel IV en artikel 211a OnBW	Nvt.	Nvt.
Artikel 48 t/m 50	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Nvt.	Nvt.